

DŮLNÍ NOVINY

NOVINY CZECH COAL GROUP A SEVERNÍ ENERGETICKÉ

číslo 9

září 2016

ZDARMA

7 Severní energetická

Vršanská uhelná

Uhlí pod stálým dohledem kamer

Změny v personálních službách

Do škol se vrací legendární Merkur

Dvacet let ožívují hornickou historii

Budoucnost Mostecká: Od uhlí k zelenině

> Strana 2

> Strana 3

> Strana 7

> Strana 13

> Strana 15

Přístroj od Vršanské zlepšil léčbu nádorů

Vršanská uhelná poskytla 1 127 tisíc korun na zakoupení přístroje SentiMag Systém SMS02 pro detekci sentinelové mízní uzliny. Zlepší tím péči o pacientky s nádory prsu.

Přístroj za finanční prostředky těžební společnosti zakoupila Krajská zdravotní pro chirurgické oddělení mostecké nemocnice. Dar od Vršanské uhelné zcela pokryl náklady na pořízení přístroje.

„Pomoc zvyšování úrovně lékařské péče v mostecké nemocnici považují za velmi důležitou, a to i s ohledem na to, že jejího zázemí využívají zaměstnanci těžebních skupin. Proto jsme již před několika lety v rámci spolupráce s Ústeckým krajem začali investovat do nákupu přístrojového vybavení a modernizace zařízení,“ uvedl Pavel Tykač, kte-

rý se představení nového přístroje osobně zúčastnil.

„Na našem chirurgickém oddělení je prezentovaná metoda detekce sentinelové mízní uzliny používána při operaci karcinomu prsu, což představuje zhruba dva až čtyři případy týdně. Využívá se zcela nová detekční látka Sienna+, respektive její elektromagnetické vlastnosti. Pro tento způsob detekce tedy není třeba využívat radioaktivní látky, což s sebou přináší několik zcela zásadních výhod. Lékařský personál ani pacientky nejsou vystaveny expozici záření.

Pokračování na straně 7

Na první pohled malý přístroj znamená pro lékaře i pacientky v mostecké nemocnici velkou pomoc. Foto: (pim)

Začala druhá etapa změn Úklid po požáru končí

Proces restrukturalizace, který začal letos v květnu v obou těžebních společnostech a společnosti Coal Services, bude nyní pokračovat ve výrobních a technických úsecích.

„Cílem je vytvořit optimální organizační strukturu i jednotné řízení tak, abychom dokázali zajistit stabilní hospodářské výsledky nové skupiny. Stejně jako v první etapě i nyní nejprve proběhne důkladná analýza. Ta zmapuje, co potřebujeme k zajištění hlavních procesů ve výrobě, a naznačí možnosti, jak optimálně propojit jednotlivé provozní úseky,“ uvedl Vladimír Rouček, generální ředitel těžebních společností.

Následně dojde k rušení některých pracovních míst a uvolnění části zaměstnanců. Všichni, kterých se změny dotknou, budou individuálně a včas informováni.

Optimalizaci v provozních úsecích předcházela změna v oblasti řízení. Skupina přijala model tzv. personální unie, tedy sdílený managementu. Následně došlo ke sloučení útvarů pro poskytování sdílených služeb v oblasti personální, economic-

ké, nákupu, měřičství, laboratorní a dalších. Aktuálně probíhá převod těchto útvarů do společnosti Coal Services.

Veškeré změny probíhají při plné informovanosti odborových organizací a v souladu s platnými kolektivními smlouvami. Jediným akcionářem skupin Czech Coal a Severní energetická je od května Pavel Tykač. Proces spojování a restrukturalizace ve společnostech Vršanská uhelná, Severní energetická a Coal Services začal v červnu změnami ve statutárních orgánech. Všechny tři společnosti nyní mají jedno představenstvo a jednu dozorčí radu. (red)

Ve chvaletické elektrárně Sev.en EC byla v polovině září dokončena likvidace trosků po nešťavném požáru.

Zároveň se rozeběhla oprava poničeného kouřovodu i příprava náhradní dopravy paliva do kotlů tak, aby výroba mohla být co nejdříve obnovena. „Odborníci odhadují, že náhradní zauhlovací cesta bude zprovozněna nejpozději do konce října,“ uvedl generální ředitel elektrárny Luboš Pavlas. Vyšetřování příčin požáru stále pokračuje. Bez ohledu na tuto mimořádnou událost pokračuje také dlouhodobě plánovaná oprava bloků 3 a 4. Ta měla být pů-

vodně dokončena do konce roku 2016. Aktuální situace však ukazuje, že se práce protáhnou.

„Generální dodavatel nás informoval, že dohodnutou lhůtu nedodrží a předání tohoto rekonstruovaného zařízení se tak zpozdí,“ vysvětluje generální ředitel Pavlas. „Je překvapující, že i renomované mezinárodní firmy, které jsou subdodavateli stavby, nejsou dlouhodobě schopny plnit naše požadavky na kvalitu a termíny,“ uzavřel Pavlas (red)

MLUVČÍ

ODPOVÍDÁME NOVINÁŘŮM

MfD: Jaký je stav chodbičování v bočních svazích lomu ČSA? Kolik uhlí už horníci touto metodou vytěžili a kdy začnete stěnovat? A na kolik let tuto hlubinnou těžbu plánujete?

Fungování hlubinné těžby v lokalitě ČSA je těsně svázáno s životností povrchového lomu. Rozhodující roli však hraje i ekonomika této těžby. Aktuálně je rozhodnuto o pokračování hlubinné těžby do roku 2021. Od počátku chodbičování bylo v bočních svazích lomu ČSA hlubinným způsobem vytěženo cca 170 tisíc tun uhlí. Stěnování plánujeme zahájit 1. 6. 2017.

ČTK, MfD, Dotyk a další média: Jak aktuálně vypadá situace v elektrárně Chvalčovice, jak se vám daří likvidovat následky nedávného požáru?

V elektrárně Sev.en EC byla dokončena likvidace trosky po nedávném požáru. Zároveň se rozeběhla oprava poničeného kouřovodu i příprava náhradní dopravy paliva do kotlů tak, aby výroba mohla být co nejdříve obnovena. Odborníci odhadují, že náhradní zauhlovací cesta bude zprovozněna nejpozději do konce října. Vyšetřování příčin požáru stále pokračuje. Bez ohledu na tuto mimořádnou událost pokračuje také dlouhodobě plánovaná oprava bloků 3 a 4. Ta měla být původně dokončena do konce roku 2016. Aktuální situace však ukazuje, že se práce protáhne.

Gabriela Sáričková Benešová, mluvčí skupin Sev.en a Czech Coal

Uhlí pod stálým dohledem kamer

Jen s nabídkou kvalitního uhlí ob stojí Severní energetická v konkurenci, a proto hlídá výrobu tříděného uhlí od nahrábnutí bagrem až po nakládku odběratelům. Při kontrole vydatně pomáhají kamery.

Kvalita už u bagru

Podle Pavla Kounovského, výrobního ředitele Severní energetické, ovlivňuje kvalitu výsledného produktu svou prací každý zaměstnanec provozního úseku od řidiče rypadla, výklopní, obsluhy strojního a napaštěcího zařízení, vážné, technologického a výrobního dispečera až po vedoucího směny. Na řidiči velkostraje záleží, aby se při těžbě dostávalo do uhlí co nejméně nežádoucích příměsí. „S uhelnými rypadly se pohybujeme v místech, kde naši předci dobývali hlubinnou metodou, takže těžíme takzvaně ze závalu. V takovýchto partiích musí řidič velkostraje obzvláště důsledně hlídat podíl kvalitního uhlí, aby zůstávalo bez nežádoucích hliněných proplásků nebo hlušiny,“ vysvětlil výrobní ředitel. Stav a vývoj uhelných řezů se denně fotografují

Fotografie uhelných řezů dostávají každý den zaměstnanci odpovědní za prodej těženého uhlí. Foto: Archiv Sev.en

a snímky se posílají zaměstnancům odpovědným za prodej těženého uhlí. Ti tak mají přehled o tom, jaké uhlí půjde k dalšímu zpracování.

Tři druhy uhlí

Vytěžené uhlí pro výrobu tříděných druhů se z lomu Československá armáda (ČSA) dostává dálkovou pásovou dopravou do nakládací stanice NS1. Tam se sype do přistavených železničních souprav, odkud putuje na „rošty“ v kornofánské úpravně uhlí. „Zde dochází k výklopu takzvané

uhelné vsázky do hlubinného zásobníku. Již samotné uhlí přepravují dva pásové dopravníky do třídírny,“ popsal další část výroby tříděného uhlí Kounovský. Na jednotlivých třídících se uhlí rozdělují podle zrnitosti od největší až po nejmenší ve škále 100, 40, 25 a 10 milimetrů. „Technologie, kterou při třídění využíváme, umožňuje vyrábět tři druhy tříděného uhlí, a sice ořech 1, ořech 2 a kostku,“ upřesnil výrobní ředitel. V současné době se řeší případná výměna sít na vibračních samobalacích třídících C41, aby se snížily zbytky pod sítom u ořechu 2 a omezily ztráty. Poslední fází dotřídění je výroba hruboprachů. Uhlí všech tří katalogových typů se rozváží velkoobdobatelům po železnici, menším zákazníkům nákladními auty.

Monitoring všude

Celý technologický proces monitorují kamery rozmístěné v areálu úpravny uhlí. „Na nakládacím zásobníku v prostoru dosypového pásu na 18. koleji, kde se na-

kládá ořech 2 do železničních vagónů, máme tři kamery. V objektu třídírny byly instalovány čtyři technologické kamery pro kontrolu provozu vibračních samobalacích třídících,“ vyjmenoval Kounovský. Jedna kamera hlídá také přímo u místa, kde se ořech 2 pro maloodběratele sype do nákladních aut. V září přibýly kamery také na nakládku ořechu 1 a kostky pro maloprodejce. Kromě toho se provádí fotodokumentace veškeré nakládky tříděných druhů jak na maloprodeji, tak do železničních vozů.

„Všechny kamery mohou sledovat vedoucí úseku, směny, technologický a výrobní dispečer. Díky tomu je možné okamžitě reagovat na případné nedostatky při výrobě,“ uvedl Kounovský a zdůraznil: „Cílem všech těchto opatření je minimalizovat jakékoliv případné reklamace na tříděné druhy uhlí. A také vysíláme jasný signál odběratelům i konkurenci, že dbáme na kvalitu našich dodávaných tříděných druhů.“ (red)

Pokladny se stěhují

■ Do správní budovy společnosti Coal Services do Mostu, V. Řezáče 315, se od října přestěhují pokladny z Vršanské uhelné (lokality Hrabák – korunová pokladna), Severní energetické (lokality ČSA – korunová + valutová pokladna) a Sev.en WT (korunová pokladna). Nové pokladny budou fungovat od pondělí 3. října v přízemí správní budovy B.

■ Pokladní služba bude zajišťována jako sdílená služba společností Coal Services – po-

kladní Květuše Perlíková (tel. 3165).

■ Úřední hodiny pokladen jsou v pondělí a ve středu od 8 do 11 hodin. Platné jsou i pro pokladny společností Coal Services a Infotea.

■ Drobné platby na lokalitách, které není možné realizovat v pokladnách v Coal Services v Mostě, budou zajišťovat: Romana Morawetzová (Hrabák), Pavlína Černochová, (ČSA), Dáša Krtičková (Sev.en WT). (red)

Uhelné rypadlo přesedlalo na skrývku

Pokud byste zamířili do míst, kde bývalo sídlo závodu Jan Šverma, naskytne se vám neobvyklý pohled. Dostanete se do dobývacího prostoru rypadla KU300/K97, které tu těží skrývku.

Pohled je to o to neobvyklejší, že všechny velkostraje typu KU300 se ve společnostech Vršanská uhelné i Severní energetické využívají téměř výhradně k těžbě uhlí.

„Už před časem bylo rozhodnuto, že během odstávky skrývkového technologického celku bude rypadlo KU300/K97 nasazeno k těžbě skrývky v prostoru bývalého závodu Jan Šverma. Je totiž schopno za kratší dobu odtěžit větší objem skrývkových zemin s většími dosahovými parametry, než by zvládlo například lopatové rypadlo,“ vysvětlil Stanislav

Fára, vedoucí úseku uhlí Vršanské uhelné.

Pro nasazení tohoto rypadla na těžbu skrývky v bývalém areálu Šverma hrál i fakt, že se zemina může těžit přímo do takzvaných LH vlakových souprav, které ji odvázejí k zakládání.

Obě těžební společnosti jinak přepravují vytěžené hmoty, ať už skrývku nebo uhlí, převážně dálkovými pásovými dopravníky. Výjimkou je velkostraj K800/K54, který ve Vršanské uhelné k přepravě skrývkových zemin stále využívá železniční soupravy na pohyblivých kolejkách. (red)

Rypadlo K97 se postupně dostává do míst, kde stával hlavní areál závodu Jan Šverma. Foto: (pim)

OTÁZKA PRO...

Petra Mrvika, personálního ředitele

Jak budou v rámci probíhající restrukturalizace v budoucnu zajištěny personální služby pro zaměstnance obou těžebních skupin?

Od prvního října budou personální útvary těžebních společností a Sev.en WT integrovány na Coal Services. Pro další společnosti, jako jsou Infotea, Czech Coal, Renogum, Servis Leasing, bude tento nový útvar nadále zajišťovat takzvané sdílené služby. Do budoucna to bude představovat smluvní zajištění zaměstnaneckých poměrů, benefitů, mzdového účetnictví s tím, že většinu těchto služeb bude vykonávat Zaměstnanecké centrum v Mostě. Na lomu ČSA bude trvale zajištěna personálním úsekem ekonomika práce, a to především jako služba pro

mistry, pro vedení společnosti Sev.en, výjimečně pro samotné zaměstnance. Personální a mzdová agenda se přesune do Mostu, personální hned, mzdová od poloviny listopadu. Pro zaměstnance to znamená, že pokud bude mzdová účtárna na ČSA, vše budou zatím řešit tam, po přesunu budou muset tyto záležitosti řešit v Mostě. I když došlo v rámci restrukturalizace k určitému snížení počtu lidí v personálním úseku, zaměstnanci se v podstatě budou setkávat se stejnými lidmi a celá agenda těchto služeb zůstane zajištěna v plném rozsahu. (má)

Změny v personálních službách

V souvislosti s probíhajícími organizačními změnami dochází ke změně v poskytování personálních služeb, které se týkají zaměstnanců Severní energetické.

- Činnosti referentky personální práce na lokalitě ČSA převzalo Zaměstnanecké centrum v Mostě. Obracujte se na Věru Kloučkovou (tel. č. 2319, v.klouckova@vuas.cz).
- Mzdová účtárna pro zaměstnance Sev.en na lokalitě ČSA zatím zůstává. Termín přesunu do Zaměstnaneckého centra bude oznámen v předstihu.
- Činnosti ekonomiky práce (PaM) budou zatím nadále zajišťovány na lokalitě ČSA u Jaroslavy Ambrózové (tel. 5315, j.ambrozova@sev-en.cz).
- Vzdělávání zaměstnanců vyřizuje od 1. října Helena Merunková (tel. 2383, h.merunkova@vuas.cz).
- Služby sociální povahy určené přímo pro zaměstnance (např. Program Zdraví) zajišťuje od 1. října Zaměstnanecké centrum.
- Schránku pro zaměstnance, která je umístěna na hlavní vrtnici v lokalitě ČSA, mohou zaměstnanci nadále využívat pro komunikaci s personálním útvarem.

Víkendový déšť prověřil potrubí po přestavbě

Důležitou přestavbu výtlačného potrubí hlavní čerpací stanice v lokalitě ČSA plánovali zaměstnanci Sev.en WT (dříve HUMECO) zkrátit o týden. Nakonec ji stihli dokonce o dva týdny dříve.

„Bylo to možné hlavně díky tomu, že jsme měli veškeré přípravné práce hotové v dostatečném předstihu. V tomto případě šlo o zemní práce, kdy jsme si například připravili propustky pod pásovými dopravníky. Předvařili jsme si rovněž potrubí zejména pro nejnáročnější úsek, který vede do strmého svahu,“ odůvod-

nil husarský kousek Petr Sigmund, hlavní inženýr společnosti, která odvodnění těžební lokality dlouhodobě zajišťuje. Podle jeho slov důležitou roli sehrála dobrá organizace přestavby i pracovní výkony zaměstnanců. V neposlední řadě k úspěchu přispělo i velmi vlídné počasí. Předčasně ukončení přestavby umožni-

lo najetí druhého řádu při velké dešti o víkend 16. až 18. září, kdy se celkový srážkový úhrn pohyboval kolem 70 litrů na metr čtvereční. „To pro nás znamenalo udržet hladinu vody v jámkách čerpací stanice a rychlé odčerpávání vody z lomu, aby nedošlo k omezení nebo ohrožení těžby uhlí. Za víkend bylo vyčerpáno 33 tisíc

kubíků vody. Opět jsme dokázali operativně zajistit dostatek našich zaměstnanců, kteří okamžitě přesunuli a zprovoznili potřebnou čerpací techniku,“ zdůraznil Petr Sigmund.

Ve spolupráci s lomem společnost řeší i trvalé odčerpávání vody z hlubokového řezu u uhelného rypadla K73, který se během několika hodin zaplnil. Od deštivého víkendu bylo za tři dny z lomu ČSA vyčerpáno 100 000 kubíků důlních vod. „Takto vyčerpané vody z ČSA dále upravuje-

me na úpravně důlních vod, kde navíc zpracováváme i vody odčerpávané z lomu Jan Šverma, což představuje dalších zhruba 80 000 kubíků,“ připomněl Petr Sigmund. Po skončení deště práce v žádném případě nekončí. Sev.en WT musí vyčistit a obnovit odvodňovací přtkopy, propustky a bezpečnostní re-tardéry. „Voda opět dokázala, jaký je to živý, a proto nebudeme uchláčením tím, že letos většinou neprší,“ dodal hlavní inženýr. (red)

ANKETA

Co se vám vybaví, když se řekne Důl Centrum?

Pavel Drož

Naprostu zásadní záležitost, protože jsem na Důl Centrum nastoupil v sedmnácti letech hned po vyučení prvního ledna 1984 a od té doby tu jedu.

Eliška Raichlová

Kus rodinné historie. Pocházím z havířské rodiny, už můj pradědeček pracoval jako strojník na těžném stroji na Humboldtce a na Dole Centrum pracovali můj děda i strýc.

Jan Jurec

Třidvacet let života a profese záchranáře. Tu jsem dělal už od svého nástupu, pak i revírnicka a předáka záchranářů. Takže velmi podstatná část mého profesního života.

Ladislav Brejchal

Pětadvacet let zámečnické práce. Tuhle práci dělám od chvíle, co jsem sem nastoupil, takže Důl Centrum je pro mne velmi důležitá část života.

Vzkaz v láhvi zůstal pod zemí

Poslední rozloučení s Dolem Centrum proběhlo přímo v útrokách posledního hnědouhelného dolu v Česku.

„Jak se postupně zavírají jednotlivé části závodu, chtěli jsme po posledním vozíku ze šachty v dubnu ještě jednou vzdát úctu všem, kteří na šachtě během 128 let její existence pracovali,“ vysvětlil Pavel Lička, ředitel Dolu Kohinoor, pod nějž Důl Centrum spadá.

Při posledním rozloučení se všichni přítomní podepsali na symbolické smuteční oznámení, které následně v zabezpečené láhvi nechali přímo pod jámou C2. Těmi skutečně posledními, kteří do hlubiny sfárali, byli báňští záchranáři. Poté, co v uplynulých měsících proběhly likvidace a výklizové práce, bylo nyní zapotřebí vypnout čerpání důlních vod, zlikvidovat hlavní a výkřizové jámy C1, ukončit napájení dolu a zazdít všechny zbylé jámy.

V pátek 23. září proto do hlubiny sfáraly 4 čtyři báňských záchranářů na plánovaný nehavarijný zásah. Jejich úkolem bylo takzvané „odezdit“ výdušnou jámu XII a těžní jámu C2. „Krátce po půl deváté ranní byl vypnut hlavní ventilátor na jámě XII a vzápětí bylo ukončeno napájení hlubiny dolu Centrum. Od této chvíle probíhaly veškeré práce bez větrání a osvětlení. Čtyři vyfáraly na povrch kabinu před půl dvanáctou a tím vlastně skončila hlubina dolu Centrum,“ dodal Lička.

Důl Centrum v Dolním Jiřetíně založila v letech 1888 – 1889 Anglo-rakouská banka se sídlem ve Vídni a stala se také jeho první majitelkou. Hlubitiny jámy Centrum I tu začali koncem srpna 1888. Tato nejstarší, 170 metrů hluboká jáma C1, byla letos v srpnu odezděna a nyní je už zhruba do hloubky 74 metrů zasypaná. (red)

Účastníci posledního rozloučení s Dolem Centrum se pod jámou C2 podepsali na smuteční oznámení, které pak zástupci dolu zapečetili a zanechali v hlubíně. Foto: (pim)

Těžba hlubinným způsobem se osvědčila

Severní energetická v loňském roce zahájila zkušební projekt těžby v bočních svazích lomu ČSA pod Jezeřím. Rozražením prvního okruhu začala těžba uhlí takzvaným chodbicováním.

„Po roce a půl můžeme konstatovat, že předpoklady výtěžnosti těžby se naplnily, těžba v chodbicích pokračuje podle získačského povolení,“ uvedl Antonín Kotrbatý, závodník

dolu ČSA. Ověřovací provoz ve dvanácti loni rozražených chodbicích skončil v srpnu 2016. Po jeho vyhodnocení báňský úřad tuto metodu těžby definitivně posvětil.

STRUČNĚ

Předvánoční kuželky

V kuželně hotelu Širák se 20. října uskutečnil Předvánoční turnaj v kužlech. Odstartuje v 16:00 hodin, zúčastnit se mohou tříčlenná družstva v mužské kategorii, ženy budou soutěžit jednotlivě. Přezence zájemců přímo na místě, bližší informace podává Pavel Černošek, tel. 725 239 644, e-mail: P.Cernosek@vuas.cz. (red)

Opravili most pro uhlí

Dopravní omezení zkomplikovalo řidičům cestu po silnici č. 27 mezi Mostem a Havraní. Od 12. září do 3. října zde probíhá plánovaná oprava boků mostu na železniční

„Naplnili jsme všechny stanovené podmínky pro těžbu, jako je například 110 metrů nadloží,“ dodal Kotrbatý.

Podle jeho slov se nyní pracuje na čtyřech dalších ověřovacích chodbicích s využitím nové rozteče chodeb. Doposud byla 15 x 15 x 15 metrů, hlubinář by pro větší výtěžnost sloje kvalitivně uhlí chtěli rozteč změnit na 5 x 5 x 5 metrů.

„Ověřovací chodbice chceme vyrazit do konce letošního roku, vyhodnocení by mělo proběhnout do konce února roku příštího,“ doplnil zavodník dolu.

Jako příprava na další chodbicování a budoucí stěnování byly v minulých dnech připraveny nové výstupy z uhlé stěny. Stěnování by mělo být zahájeno k prvnímu červnu roku 2017. (red)

k dočasné opravě, od dubna až do září byla doprava v okolí bez omezení. (red)

Ocenění hasičům

Pamětní list a záslužnou medaili za loňský zásah našich profesionálních hasičů při požáru v Unipetrolu převzal z rukou hejtmana kravebních prací na mostě zachováno. Most poškodil koncem února řidič návěsu, který převážel stavební stroj. Nehoda si vyžádala dočasné zastavení dohoda po železniční trati, která po něm vede. Aby je bylo možné co nejrychleji obnovit, byla pod mostní konstrukcí instalována podpěra a omezující dopravní značení. Následně došlo

problémy. I pro mne to byl příjemný pocit reprezentovat naši práci,“ uvedl velitel. (má)

Pomáhali na Celiu

Při požáru recyklační linky v areálu společnosti Celio pomáhali začátkem září hasiči Severní energetické. K požáru vyjela dvě vozidla. Na místě zásahu se obě vozidla podílela na doplňování vody do zasahující techniky a tvořila zálohu pro případné střídání hasičů. Zásah trval bezmála sedm hodin. Na likvidaci požáru se podílelo osm hasičských jednotek. Celková škoda byla odhadnuta na 60 milionů korun. (red)

Stroj musíte ovládat mechanicky, ale i citem

Každý stroj na šachtě má svého řidiče a každý vyžaduje při řízení jiné dovednosti, znalosti, předpoklady. Řidič „pévézetky“ například hodně spoléhá na svůj sluch.

„Řidič pásového vozu zakládá, zkráceně PVZ, by určitě měl umět poslouchat,“ říká Štefan Macko, který tuhle práci dělá už desátým rokem. A tím nemá na mysli jen disciplínu a kázeň, ale skutečný sluch a cit pro to, co se po pásce jeho stroje pohybuje. „V kabině sice máme k dispozici kamery, ale v některých pozicích není dostatečně vidět, stejně tak v noci nebo za snížené viditelnosti se řidič orientuje hlavně po sluchu,“ vysvětluje Macko. Kromě toho by měl mít také správný odhad vzdálenosti, ale hlavně cit pro svůj stroj, protože ho ovládá sám. Je sice v neustálém spojení s osádkou velkostroje, protože přes PVZ proudí vytěžené uhlí na pásový dopravník, přesto musí svůj stroj znát natolik dobře, aby zvládl třeba i nejnudnější drobné opravy. S těmi většími pomáhají kolegové z velkostroje případně ze strojní nebo elektroúdržby. Štefan Macko má tu výhodu, že pracuje na PVZ, který vloni prošel generální opravou. „Je to nový řídicí systém, takže prakticky veškerý chod je

ovládán počítačem z kabiny. Na monitoru se mi objevují i hlášení o případných poruchách. Pokud vše pracuje, jak má, nemusím vlastně vůbec opouštět kabinu,“ říká řidič. Když se ovšem něco zadrhne, je to jako se škodovkou. U starých verzí si s řadou poruch poradil řidič sám, moderní auta vybavená elektronikou už ale musí opravovat specialisté.

Pomáhají kamery

Každá směna řidiče pásového vozu začíná obhlídkou a kontrolou stroje, na jejím konci je úklid a předání pracoviště kolegovi. „Pásové vozy zakládá jsou na úseku uhlí Vršany celkem tři. Dva z nich jsou u uhelných rýpadel typu KU300, kde slouží jako jakási prodloužená ruka rýpadla k pásovému dopravníku. Velkostrojem se díky tomu v řezech lépe manévruje a není zapotřebí tak často přestavovat dopravníkové linky a navíc umožňují plynulý přechod z jedné pásové linky na další,“ vysvětlil Stanislav Fára, vedoucí úseku uhlí Vršanské uhelné. Třetí „pévé-

Štefan Macko pracuje jako řidič PVZ už deset let. Foto: (pim)

CO MUSÍ UMĚT ŘIDIČ PVZ

- Musí mít výuční list v některém ze strojních nebo elektrooborů. Kromě toho jsou podmínkou nejméně 3 roky praxe u dálkové pásové dopravy nebo velkostroje.
- Kritéria pro řidiče PVZ nejsou tak náročná jako pro řidiče velkostroje, přesto je nutné absolvovat speciální kurz, minimálně 50 hodin zácviku a přezkoušení před komisí.
- Zvládnout práci v nepřetržitém provozu.

KDYŽ SE ŘEKNE

zetka“ zakládá nejnižší vrstvu vnitřní výsypky lomu Vršany. Během směny řidič PVZ hlavně sleduje a hlídá „materiál“, který putuje od velko-

stroje na pásový dopravník. Kromě očí a trénovaného sluchu mu pomáhá i čtveřice kamer na stroji, z nichž dvě jsou pohyblivé. Když ve-

Kruhadlo

Zavání to trochu kulinářskou technologií, ale i v tomto případě zůstaneme na šachtě. Tímhle kruhadlem si totiž zaručeně nenakrouháte. Správný název zařízení je drtič skrývky na kolesovém výložníku a najdete ho na velkostroji KU800/K84.

Ať této části velkostroje říkáte kruhadlo nebo drtič, je už z názvu patrné, k čemu slouží. Drtí větší části vytěžené zeminy, aby nedošlo k poškození dopravníků

doucí uhelného velkostroje ohlásí přestavbu, řidič PVZ zvedne výložníky a popojízdí společně se svým větším „kolegou“. (red)

na stroji případně následně při přepravě k zakladači. Obzvlášť u velkostroje KU800/K84 se jedná o velmi důležitou a namáhanou součástku, protože rýpadlo velmi často v takzvaných tvrdých polohách, které je potřeba před těžbou narušit trhavinou.

Vidět kruhadlo mimo velkostroj se nepoštěstí často. Tentokrát se to podařilo během zářijové odstávky velkostroje, kdy probíhají revize a nezbytné opravy. (red)

Lodě vozily uhlí do Chvaletic dvacet let

Koncem šedesátých let padlo rozhodnutí o vybudování nové hnědouhelné elektrárny na pozemku Manganorudných a kyzových závodů Chvaletic. Společně s elektrárnou vznikla i labská vodní cesta, po které se vozilo hnědé uhlí ze severních Čech.

Důvodem pro tuto dopravu, která z hlediska ceny přepravy byla při malé přepravní vzdálenosti méně výhodná než přímé železniční spojení, byla nedostatečná kapacita tratí na prvním hlavním tahu podél Labe. Byla tedy dobudována labská vodní cesta až do Chvaletic včetně uhelného překladiště v přístavu Chvaletice, odkud se přepravovalo uhlí do elektrárny pomocí pásových dopravníků, a překladiště Lovosice, kam se vozilo uhlí z pánve po železnici. Kombinovaná doprava uhlí po vodě a železnici se tehdy v Československé republice realizovala poprvé.

Dlouho se jen plánovalo

Splavněním řeky Labe se zabýval od doby Karla IV. snad každý panovník i každá vláda. Až druhá polovina 19. století přinesla zřetelnější snahu o jeho splavnění. Se vznikem nových cukrovarů a s rozvojem stavebnictví se začalo uvažovat o lodní dopravě jako o účelném a laciném způsobu. Ještě do začátku 1. světové války byla vybudována první zdymadla. Přestože od roku 1918 do roku 1939 vzniklo na středním Labi třináct nových zdymadel, dopravní cestu od Mělníka se podařilo pro-

dloužit pouze o 35 kilometrů do Čelákovic. Za druhé světové války byla vodní cesta prodloužena do Kolína, ale pouze pro lodě o ponoru 1,5 metru. Od prosince 1943 do května 1945 proplulo Nymburkem a Poděbrady kolem 17 tisíc tun zboží, což odpovídá přibližně třiceti lodím. Kolem roku 1950 nastal jeden z útlumů nákladní dopravy na Labi. V roce 1963 se začalo přepravovat uhlí po Labi z Vaňova (Střekov) do Velkého Zboží a postupně až do Kolína. Kromě uhlí se převážely i fosfáty, apatity nebo pyrit pro potřeby chemiček v Neratovicích a Lovosicích. Množství zboží přepraveného na středním Labi se pohybovalo v šedesátých letech kolem 100 000 tun ročně.

Labe ožilo s uhlím

K převratné změně došlo v červenci 1977, kdy se postupně začaly spouštět čtyři bloky chvaletické elektrárny. Definitivně byla dostavěna v roce 1979. Současně se dostavěly nová zdymadla Obříství II, Veletov, Týnec nad Labem a přístav Chvaletice, který byl otevřen již v roce 1975. Výstavba překladiště v Lovosicích byla teprve asi v polovině, když byla 21. července

Skládku paliva ve Chvaleticích měla kapacitu až milion tun uhlí. Foto: Archiv Sev.en EC

1977 zahájena přeprava uhlí, které se do plavidel nakládalo ve Vaňově. Překladiště energetického uhlí v Lovosicích bylo slavnostně uvedeno do provozu 25. května 1979. Nejvyšší dosažený překladní výkon je z roku 1984, kdy bylo přeloženo z železničních vozů do lodí 4,369 milionu tun uhlí pro elektrárnu ve Chvaleticích. Nejčastějšími používanými loděmi byly tlačné remorkéry TR 500 s tlačným člunem. Čluny měly maximální nosnost 1 230 tun. Přepravu uhlí zajišťovala Československá plavba labsko-oderská závod Chvaletice. V přístavu se uhlí vykládalo kolesovým vykládacím zařízením a po zakrytovaných pásových do-

pravnících o délce 6,5 kilometru se dostávalo přímo do kotelně nebo na skládku uhlí.

Z vody na koleje

V letech 1990 až 1991 se přeprava uhlí po Labi pohybovala mezi třemi až čtyřmi miliony tun, mezi lety 1992 a 1995 se do elektrárny po vodě přepravovaly dva až tři miliony tun uhlí ročně. V polovině roku 1996 doprava uhlí po Labi skončila a přešlo se na železnici. Ve stejném roce bylo ukončeno i překládání energetického uhlí v Lovosicích. Asi nejvýznamnějším důvodem pro ukončení lodní přepravy byla vyšší cena v porovnání s dopravou železniční a její nestálost, neboť Labe je do Chvale-

tic splavně jen něco přes polovinu roku.

Největší skládku

Kvůli nestálosti vodní dopravy způsobené přírodními vlivy vyprojektovali v elektrárně Chvaletice největší skládku paliva s kapacitou 750 milionů tun. Později se rozšířila až na milion tun uhlí. Závislost na vodní cestě se nepříznivě projevila například v roce 1979, kdy udeřila tuhá zima. Labe zamrzlo a přeprava uhlí do Chvaletic se zastavila. Musela být zavedena náhradní přeprava uhlí vlakem do elektrárny Opatovice nad Labem, kde se překládalo a nákladními auty vozilo do 40 kilometrů vzdálených Chvaletic. (red)

Starý ohřívák putoval do šrotu, nový je menší a štíhlejší

Původní ohřívák byl ve chvaletické elektrárně od jejího vzniku. Foto: (kapr)

Původní vysokotlaký ohřívák ze čtvrtého bloku, vážící 55 tun a dlouhý 12 metrů, zamířil na šrotiště v areálu elektrárny, kde se postupně rozřeže a odveze k likvidaci. Obdobné ohříváky na ostatních blocích byly již v minulosti vyměněny. Ohřívák předehřívá vodu párou z turbogenerátoru na teplotu 252°C. Kvůli jeho stěhování musela být jednorázově navýšena nosnost jeřábu ve strojovně ze současných 43 tun na původních 63 tun. Jako náhrada už byl 9. září na blok 4 umístěn nový ohřívák, který je menší a lehčí. Váží „pouhých“ 38 tun. (kapr)

Nový vysokotlaký ohřívák je menší a o 17 tun lehčí. Foto: (kapr)

Báňští záchranáři učili masáž srdce Zlepší léčbu

Báňští záchranáři se nepohybují jen po šachtách, občas své dovednosti i techniku předvedou veřejnosti. V polovině září zavítali společně s hasiči, strážníky a policisty na Den s integrovaným záchranným systémem, který pořádalo Oblastní muzeum v Mostě ve spolupráci se Střední školou diplomacie a veřejné správy. Akce byla určena pro žáky prvního stupně základních škol a v zahradě oblastního muzea se během dopoledne vystřídaly tři stovky mosteckých školáků, kde pro ně byla připravena řada ukázek, soutěží a testů. Díky báňským záchranářům mohly děti zjistit, jak těžké je dýchat v kyslíkové masce a vyzkoušet si, jak správně provést zraněnému masáž srdce. „Podobných akcí absolvujeme čtyři až pět do roka. Kromě toho pro studenty vysokých škol a středoškoly pořádáme exkurze přímo u nás v areálu Hlavní báňské záchranné stanice. Těch bývá během roku i dvakrát tolik,“ informoval Radim Slabák, vedoucí směnový technik HBZS Most. (red)

Děti trénovaly správné nasazení kyslíkové masky. Foto: (pim)

Pokračování ze strany 1 Operátor je při použití detekční látky schopen sám provést injekci detekční látky bez nutné spolupráce s jiným oddělením,“ vysvětlil František Janů, primář chirurgického oddělení mostecké nemocnice. Sentinelová mízní uzlina je tzv. strážní uzlina, která pro danou oblast těla poskytuje jakousi filtraci škodlivých látek – tedy i nádorových buněk. Již jsou zmapována všechna lymfatická plovodí jednotlivých orgánů či částí těla, která zajišťují pro lidské tělo tuto službu. Nejvíce se tato metoda ujala u operací a diagnostiky zhoubných nádorů prsu a kožních nádorů - melanomů. Vršanská uhelná je pravidelným donátorem Krajské zdravotní, respektive mostecké nemocnice. Letos již darovala 3,2 milionu na rekonstrukci stanice šestinedělní gynekologicko-porodnického oddělení a ve výši 4,2 milionu korun spolufinancovala modernizaci porodnice s porodními sály v ložském roce. Z jedenáctimilionového daru Vršanské uhelné bylo v roce 2014 nakoupeno přístrojové vybavení pro několik oddělení nemocnice. (red)

Do základních škol se vrací legendární Merkur

Legendární stavebnice Merkur se může stát jedním ze způsobů, jak u školáků zvýšit zájem o technické obory. Proto díky spolupráci Ústeckého kraje a Vršanské uhelné tuto netradiční výukovou pomůcku dostávají všechny základní školy v Mostě.

Z daru od Vršanské uhelné nejkrásnější zastupitelé schválili vyčlenit 3 miliony korun na nákup stavebnic Merkur pro mostecké základní školy. Každá si tak mohla pořídit pomůcky v hodnotě přibližně 273 tisíc korun. „Vršanská uhelná se dlouhodobě snaží podporovat vzdělávání prostřednictvím svého grantového programu Chytré školy pro Sever, ze kterého školy na Mostecku hlavně budují a vybavují učebny. Stále jsme ale měli pocit, že bychom naši podporu měli ještě více zaměřit na úplný začátek vzdělávacího řetězce, na základní školy, a proto jsme jim poskytli stavebnice Merkur. Právě na nich si řada z nás osvojovala dovednosti, které dál využila. Proč tedy touto

ních potřeb ze škály zhruba tisíce nejrůznějších učebních pomůcek, které naše společnost nabízí,“ připomněl Roman Florian, manažer pro výrobu a marketing firmy Merkur Toys. Nejedná se o totiž jen o klasickou stavebnici, jak si ji pamětníci vybavu-

jí z dětství. Dnešní demonstrační výukové stavebnice jsou různě složité, obsahují pohony, převody a parní stroje, ale také třeba robotické sety. Dají se využít při matematice, fyzice, ale některé pomůcky i při pracovním vyučování. Žáci se na

Vladimír Rouček, generální ředitel těžebních společností, obdivoval výtvořky, které žáci mostecké 1. ZŠ z Merkuru postavili. Foto: (pim)

Uhelní maturanti vyrážejí za poznáním

Po loňské premiéře pokračuje letos druhý ročník projektu Cesta za poznáním uhlí aneb Uhelná maturita.

Těžbu, rekultivace nebo výrobu elektřiny budou po mosteckých gymnazistech poznávat studenti Vyšší odborné školy ekonomické, sociální a zdravotnické, Obchodní akademie, Střední pedagogické školy a Střední zdravotnické školy Most. Pětiletá výzkumná cyklus opět připravilo Ekologické centrum Most za finanční podpory Vršanské uhelné. „Rádi bychom rozšířili vědomosti studentů o uhlí a jeho využití. Česká a z velké části i evropská energetika je na uhlí založena a ještě řadu let ho bude potřebovat,“ poznamenal Vladimír Rouček, generální ředitel těžebních společností. Studenti se v pěti samostatných etapách dozvědí o vzniku uhlí, o způsobu je-

ho dobývání, o kvalitě i je-robu elektřiny budou po mosteckých gymnazistech poznávat studenti Vyšší odborné školy ekonomické, sociální a zdravotnické, Obchodní akademie, Střední pedagogické školy a Střední zdravotnické školy Most. Pětiletá výzkumná cyklus opět připravilo Ekologické centrum Most za finanční podpory Vršanské uhelné. „Rádi bychom rozšířili vědomosti studentů o uhlí a jeho využití. Česká a z velké části i evropská energetika je na uhlí založena a ještě řadu let ho bude potřebovat,“ poznamenal Vladimír Rouček, generální ředitel těžebních společností. Studenti se v pěti samostatných etapách dozvědí o vzniku uhlí, o způsobu je-

Uhelnou maturitu zahájil seminář na téma těžba uhlí a rekultivace. Foto: (má)

Region potřebuje jasnou vizi

O politice, víně, ale také uhlí se mluvilo během talkshow Jiřího Šlégra v mosteckém hotelu Cascade.

Jako hosty si bývalý hokejista a současný kandidát do Senátu pozval Jana Dienstla, který na severu Čech podniká a celý život žije, a Gabriela Nekolovou, předsedkyni Hospodářské a sociální rady Ústeckého kraje. Do programu talkshow se mohli aktivně zapojit účastníci svými dotazy, případně Jiřímu Šlégrovi poskytnout náměty, co je nejvíc trápí a s čím by mohl po případném

zvolení do Senátu Mostecku pomoci. Hornické odboraře zajímalo, zda Jiří Šlégr bude i jako senátor bojovat za region, který je historicky spojen s těžbou. „Vždycky jsem chtěl od těch, kdo vystupovali proti uhlí vědět, co nabízejí místo něj. Nelze udělat jednoduché rozhodnutí a jeden den zavřít všechny šachty a lidi poslat na úřad práce,“ reagoval mimo jiné Šlégr.

Jan Dienstl (vlevo) a Gabriela Nekolová (vpravo) byli hosty talkshow Jiřího Šlégra (uprostřed). Foto: (pim)

„Tento kraj není chudý, jak mnozí tvrdí. Doly patří k největším plátcům daní nejen v kraji, ale i v republice. Jen zlomek z těchto peněz se sem ale vrací zpět,“ připomněl posluchačům Jan Dienstl. „To, co tu nejvíc lidé potřebují je vize a budoucnost. Není umění počkat na dotace od státu nebo Evropské unie, případně využít pobídek a daňových prázdnin a pak zbourat výrobní halu a postavit ji o kus dál. Síla je vzít peníze a investovat je právě tady a ukázat lidem, že tu můžou mít budoucnost,“ zdůraznil Dienstl. (red)

ZEPTALI JSME SE...

Jaromír Franty, předsedy Sdružení odborových organizací skupiny Czech Coal

Začátkem října se uskutečnila volba do krajského zastupitelstva a na Mostecku také volby do Senátu. Kdo podle vás bude nejlépe hájit zájmy horníků?

Protože se jedná o politickou reprezentaci, která bude další čtyři roky zastupovat náš kraj a tedy i horníky, měl by každý mezi kandidáty pečlivě vybírat. Veškeré výmluvy proč nejtít k volbám jsou jen omluvou vlastní pohodlnosti. S ohledem na to, jakým způsobem přistupoval kraj v čele s hejtmanem Oldřichem Bubeníčkem k horníkům z Mostecku, přijala Rada SOO CCG usnesení, že vyzve zaměstnance, aby

ho podpořili i v další volbě. Naše požadavky prosazoval i současný krajský radní Martin Klika a dlouhodobě jim vycházely vstříc i další osobnosti regionu. Ať už to byla Gabriela Nekolová, předsedkyně Hospodářské a sociální rady Ústeckého kraje, která s námi absolvovala mnoho schůzek s politiky na všech úrovních nebo poslankyně Parlamentu ČR Hana Aulická Jírovcová, která nás na půdě Parlamentu vždy obhajovala a informovala o naší nelehké situaci. Rozhodování koho podpořit ve volbách do Senátu nám velmi zjednodušila současná senátorka Alena Dernerová, která po celou dobu svého mandátu bojuje proti těžbě uhlí a tím i proti nám, horníkům a obyvatelům mosteckého regionu. Vrcholem jejího snažení byla podpora vyjmutí vyvlastňovacích paragrafů z Horního zákona. Na druhou stranu jsme měli možnost diskutovat s Jiřím Šlégrem, který se uchází o senátorské křeslo. Už v době, kdy byl poslancem Parlamentu, ale i jako litvínovský zastupitel hornické požadavky hájil a také tentokrát nás ujistil, že je připraven v tom pokračovat. (red)

Hornictví očima známých výtvarníků

Pod poetickým názvem Malováno na uhlí potrvá v mostecké městské knihovně do konce října výstava s hornickou tematikou. Všechny výstavní prostory obsadila zhruba stovka výtvarných děl čtyř desítek autorů z let 1947 až 2007.

Na přípravě se podílelo město Most společně s Vršanskou uhelnou, Spolkem severočeských havířů a městskou knihovnou pod odborným dohledem akademické malířky Heleny Ambrosové. „Hlavním cílem výstavy je ukázat, že hornictví má na Mostecku dlouholetou tradici, na kterou bychom neměli zapomenout,“ poznamenal mostecký primátor Jan Paparega. Už na jaře město vyzvalo obyvatele, aby na výstavu zapůjčili výtvarná díla z vlastních sbírek. „Přiznám se, že jsem měl zpočátku obavy, zda se nám sejdou dostatek exponátů. Nakonec jsme vybírali ze zhruba 150 výtvarů,“ uvedl Tomáš Ondrášek, ředi-

tel mostecké knihovny. Nejvíce obrazů zapůjčil magistrát, některá díla dodal Spolek severočeských havířů, který přidal i další hornické artefakty, doplňující výstavu. Několik děl pochází přímo z knihovny a více než desítku obrazů ze soukromých sbírek. Umělecká kvalita vystavených prací se liší od ideologicky zabarvených až ke skutečně mistrovským dílům. „Najdete tu práce mého manžela Karla Bořeckého, který pracoval v propagačním oddělení tehdejšího závodu DVIL a vlastně v pracovní době vytvářel grafiky v pléneru. Zastoupena jsou i další významná jména jako Bohdan Kopecký, který patří k nejlepším

Díla s hornickou tematikou zabrala všechny čtyři výstavní síně mostecké knihovny. Foto: (pim)

v tomto oboru. Vladimír Šavel nejstarší, který měl vztah k Ervénicím, Karel Kupka, který svá díla maloval přímo na objednávku šachty. Dva obrazy na výstavě připomínají

i nedávno zesnulého Františka Segerta,“ vyjmenovala Helena Ambrosová jen část zajímavých autorů. Kresby a malby z hornického prostředí doplňují rovněž fo-

tografie. V jedné z výstavních síní se nachází známý cyklus Mostecko/Humboldtka Josefa Sudka, ale i fotografie dalších umělců zachycující práci na šachtách. (red)

Ústecký kraj ocenil osobnosti Nejlepší štrúdlý z Lišnice

Ceny hejtmana, symbolické poděkování za zásluhy o rozvoj Ústeckého kraje, se letos udělovaly již popáté.

Z rukou hejtmana Oldřicha Bubeníčka a dalších významných osobností si ocenění převzala pětice vyznamenaných z 31 nominovaných. V kategorii kultury byl oceněn malíř a grafik Vladimír Šavel junior, který 35 let vyučuje na katedře výchov umění na Pedagogické fakultě Univerzity Jana Evangelis-

ty Purkyně v Ústí nad Labem. Ocenění v kategorii věda a výzkum převzala Pavla Čapková, prodělkanka pro vědu a vnější vztahy Přírodovědecké fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Miroslav Hofman, od roku 1969 aktivní člen Klubu českých turistů a dlouholetý kraj-

ský značkař pro oblast cykloturistiky, získal cenu v kategorii regionální rozvoj. Primář ORL, oddělení chirurgie hlavy a krku v ústecké Masarykově nemocnici, Karel Sláma převzal ocenění v oblasti sociální a zdravotní. Kraj ocenil také sportovce. Robertu Kyselovi, generálnímu manažerovi HC Verva Litvínov, cenu hejtmana v kategorii sport předal Vladimír Rouček, generální ředitel Vršanské uhelné a Severní energetické. (red)

Konec prázdnin patří v Lišnici každý rok obecním slavnostem spojeným s tradiční soutěží o nejlepší závin – Lišnickým štrúdlůváním. „Jedná se vlastně o několik akcí v jednom. Lišnické štrúdlůvání je před pár lety zkoušeli z recese, jakou bude mít odezvu a letos se konal už pátý ročník. Postupně jsme přidali doprovodný program, takže je to zároveň i rozloučení s prázdninami pro děti a obecní slavnost se zábavou pro do-

spělé,“ vysvětlil Petr Pillár, starosta Lišnice. Letošní soubor o nejlepší štrúdlý svedl šestnáct soutěžních závinů všech tvarů a chutí. „Zavedli jsme novinku, na facebookovém profilu obce probíhalo hlasování o nejhvězdičtější, takže se soutěžící museli snažit nejen po chuťové, ale také vzhledově stránce,“ doplnil starosta. Lišnické štrúdlůvání každoročně podporuje také Vršanská uhelná. (red)

Během prázdnin dostala lokomotiva na nádvoří muzea nový nátěr. Foto: (pim)

Lokomotiva září novým lakem

Jako nová vypadá parní lokomotiva, která zdobí prostranství hned za vstupem do Podkrušnohorského technického muzea. Původně důlní odklízová lokomotiva dostala nový nátěr.

„Muzejní práce není jen shánění nových exponátů, ale také péče o ty, které již máme ve sbírkách. Tuto konkrétní lokomotivu jsme získali v červenci 2012, když původně stála v areálu Úpravny uhlí v Komoranech. U nás je součástí venkovní expozice těžební techniky, takže se na ní samozřejmě projeví povětrnostní vlivy. Rozhodli jsme se proto, že ji trochu vyspravíme a následně

natřeme, aby lépe odolávala rozmarům počasí a samozřejmě, aby se líbila našim návštěvníkům,“ uvedl Zbyněk Jakš, ředitel Podkrušnohorského technického muzea. Renovace i nátěr by měly lokomotivu co nejvíce přiblížit do podoby, kdy byla běžně v provozu. Důlní odklízovou lokomotivu typu 900 BS 200 vyráběli v ČKD. Patřila k největším nízkorozhodným lokomoti-

vám, hojně využívaným v celém tehdejší Severočeském hnědouhelném revíru. Její éra skončila v sedmdesátých letech, a ačkoli se jich vyrobilo více než 860 kusů, do současnosti se dochovaly pouze tři exempláře. Stejný typ lokomotivy stával také před areálem závodu Hrabák. Ten si ovšem v roce 2005 odvezl do pražského Národního technického muzea, kde rozšířil sbírku železniční techniky. V Podkrušnohorském technickém muzeu se mohou pochlibit také elektrickou odklízovou lokomotivu typu 17 E 5, kterou získali od Vršanské uhelné. (pim)

Jídelníček

3. 10. Pondělí

- Polévka: Česneková s bramborem **A:1,9,12**
 ① Segedínský guláš, houskové knedlíky **A:1,7,10,12,3**
 ② Kuř. stehenní plátek, karotka dušená na másle, brambory vařené **A:1,7**
 ③ Soja po gazdovsku, bílé pečivo **A:1,9,6**
 ④ Kuřecí směs Palivec, bramborové lupinky **A:10,9,1,12**
 ⑤ Opečená klobása, bramborová kaše maštěná máslem, okurka **A:10,6**
 ⑥ Segedínský guláš, chléb **A:1,6,7,10,12**
 ① Kuře na paprice, těstoviny **A:1,3,7** **K**
 ② Kynuté knedlíky s povidly, skořicový cukr **A:1,3,7**

4. 10. Úterý

- Polévka: Hovězí se zeleninovým svitkem **A:1,3,9,12**
 ① Vepřové maso na kmíně, houskové knedlíky **A:1,3,7**
 ② Pikantní vepřová játra, rýže petrželová **A:10,1**
 ③ Brokolice se sýrovou omáčkou, těstoviny penne **A:7,1,9,12,3**
 ④ PHAD KHI MAO - Hovězí wok, jasm. rýže - THAJSKÁ KUCHYNĚ **A:1,3,7,9,10,4**
 ⑤ Přírodní klops na žampionech, brambory vařené **A:1,6,10,3,7**
 ⑥ Vepřové maso na kmíně, těstoviny **A:1,3,7**
 ① Segedínský guláš, houskové knedlíky **A:1,3,7,10,12**
 ② Kuř. stehenní plátek, karotka dušená na másle, brambory vařené **A:1,7**
 ③ Kynutý tvarohový závin **A:1,3,7**

5. 10. Středa

- Polévka: Bramborová s houbami **A:1,9**
 ① Bůčková roláda, zelí kysané bílé, houskové knedlíky **A:1,6,10,7**
 ② Francouzské brambory, okurka **A:3,1,7,10**
 ③ Fazolový salát se sójovým masem, pitta chléb **A:1,9,12,6**
 ④ Hovězí plátek na žampionech, hranolky, zelený salát **A:1,7**
 ⑤ Bratislavská vepřová plec, těstoviny **A:1,7,9,10,3**
 ⑥ Bůčková roláda, zelí kysané bílé, bramborové knedlíky **A:1,6,10,7**
 ① Vepřové maso na kmíně, houskové knedlíky **A:1,3,7**
 ② Pikantní vepřová játra, rýže petrželová **A:1,10**
 ③ Přírodní klops na žampionech, těstoviny **A:1,3,6,7,10**

6. 10. Čtvrtek

- Polévka: Drchánková **A:1,3,9,12**
 ① Sekaná pečeně na smetaně, houskové knedlíky **A:1,3,7,9,12**
 ② Pečené kuřecí stehno, rýže dušená **A:1,3,7**
 ③ Střapačky se zelím **A:1,10,12**
 ④ KENG KHIO WAN KAI - Kuřecí, čínské nudle - THAJSKÁ KUCHYNĚ **A:7,8,1,3,4**
 ⑤ Kapr pečený na kmíně, bramborová kaše **A:1,3,7,4**
 ⑥ Sekaná pečeně na smetaně, těstoviny **A:1,3,7,9,12**
 ① Bůčková roláda, zelí kysané bílé, bramborové knedlíky **A:1,7,6,10**
 ② Bratislavská vepřová plec, těstoviny **A:1,3,6,7,9,10**
 ③ Francouzské brambory **A:1,3,7,10**

7. 10. Pátek

- Polévka: Kapustová s paprikou a brambory **A:1,9,12**
 ① Vepřové na žampionech, houskové knedlíky **A:1,7,3**
 ② Rizoto z rybího filé **A:4,7**
 ③ Bavorské vdolečky, čaj **A:1,3,7**
 ④ Pikantní guláš z muflona, krokety **A:1,10,12**
 ⑤ Dalmátské čufty, těstoviny **A:1,6,10,7,3**
 ⑥ Vepřové maso na žampionech, těstoviny **A:1,3**
 ① Sekaná pečeně na smetaně, těstoviny **A:1,3,7,9,12** **K**
 ② Pečené kuřecí stehno, šunková rýže **A:1,3,7**

10. 10. Pondělí

- Polévka: Frankfurtská s párkem a bramborem **A:1,9,12**
 ① Hovězí maso na pepři, houskové knedlíky **A:1,3,7**
 ② Kuřecí kebab, čínské nudle s pórkem **A:7,10,1,3,6,9**
 ③ Houbové flíčky zapečené, okurka **A:1,3,7,10**
 ④ Bělehradský řízek /vepř. plátek na bramborách s lečem/ **A:1**
 ⑤ Teplá uzenina /jemný párek/, hrachová kaše s cibulkou **A:1,9,7**
 ⑥ Hovězí maso na pepři, těstoviny **A:1,3**
 ① Vepřové na žampionech, houskové knedlíky **A:1,3,7**
 ② Dalmátské čufty, těstoviny **A:1,3,6,7,10**

11. 10. Úterý

- Polévka: Cibulová s bramborem **A:1,7**
 ① Kuř. nudličky s paprikovou omáčkou, housk. knedlíky **A:10,1,7,3**
 ② Vepřová krkovička pečená, štouchané brambory **A:1**
 ③ Omeleta s jarní zeleninou **A:3**
 ④ Steak z vepřové krkovičky, hranolky, zelený salát s křenem **A:1**
 ⑤ Mletý řízek s hořčicovou omáčkou, brambory vařené **A:1,6,10,3,7**
 ⑥ Kuřecí nudličky s paprikovou omáčkou, rýže dušená **A:10,1,7**
 ① Hovězí maso na pepři, bramborové špalíčky **A:1,3,7**
 ② Kuřecí kebab, čínské nudle s pórkem **A:1,3,6,7,9,10**
 ③ Kynutý makový závin **A:1,3,7**

12. 10. Středa

- Polévka: Kuřecí vývar s kuskusem **A:1,9,12**
 ① Maďarský vepřový perkelt, houskové knedlíky **A:1,7,3**
 ② Kapustový karbanátek s masem, bramb. kaše s máslem **A:1,6,10,7,3**
 ③ Jáhly se zeleninou a strouhaným sýrem **A:9,7**
 ④ Kuřecí maso HAWAI, rýže jasm., zelený salát **A:3,6,9**
 ⑤ Vepřové ledvinky na cibulce, rýže dušená **A:1**
 ⑥ Maďarský vepřový perkelt, těstoviny **A:1,7,3**
 ① Kuřecí nudličky s paprikovou omáčkou, rýže dušená **A:1,3,7,10** **K**
 ② Mletý řízek s hořčicovou omáčkou, brambory vařené **A:1,3,6,7,10**
 ③ Přesnídávková polévka: Gulášová, chléb **A:1**

13. 10. Čtvrtek

- Polévka: Hrachová **A:1,9**
 ① Hovězí maso vařené, koprová omáčka, houskové knedlíky **A:1,3,7**
 ② Rizoto z vepřového masa **A:7**
 ③ Dukátové buchtičky s krémem **A:1,3,7,6**
 ④ Hodslavská řezanka, bramborové placky **A:10,1**
 ⑤ Kuřecí maso v omáčce s Nívou, těstovinové noky **A:1,3,7**
 ⑥ Hovězí maso vařené, koprová omáčka, brambory **A:1,7**
 ① Maďarský vepřový perkelt, houskové knedlíky **A:1,3,7**
 ② Karbanátek smažený, bramborová kaše maštěná máslem **A:1,3,6,7,10**
 ③ Vepřové ledvinky na cibulce, rýže dušená **A:1**

14. 10. Pátek

- Polévka: Hovězí s krupicí a vejcem **A:1,9,12,3**
 ① Kapucínský guláš, houskové knedlíky **A:1,3,7**
 ② Zapečené těstoviny s uzeninou, okurka **A:1,3,7,6**
 ③ Bulgur se žampiony a pórkem **A:1,9,12**
 ④ Hovězí soté po stroganovsku, opečené brambory **A:1,7,10**
 ⑤ Kuřecí plátek na gyrosu, rýže dušená **A:1**
 ⑥ Kapucínský guláš, těstoviny **A:1,3**
 ① Hovězí maso vařené, koprová omáčka, houskové knedlíky **A:1,3,7**
 ② Kuřecí maso v omáčce s Nívou, těstoviny **A:1,3,7**

Teplá jídla

+mražená jídla

17. 10. Pondělí

- Polévka: Ovarová **A:1,9**
 ① Vepřová kýta na paprice, těstoviny **A:1,3,7**
 ② Opečená klobása, brambory na kyselo **A:7,1,9,12,6**
 ③ Hrášek s karotkou dušený na másle, brambory vařené **A:7**
 ④ Kuřecí stehno na česneku, hranolky **A:1,7**
 ⑤ Vepřová játra po znojensku, rýže dušená **A:1,3,6,7**
 ⑥ Vepřová kýta na paprice, houskové knedlíky **A:1,7**
 ① Kapucínský guláš, těstoviny **A:1,3,7** **K**
 ② Zapečené těstoviny s uzeninou **A:1,3,6,7**

18. 10. Úterý

- Polévka: Houbařská zalitá **A:7,1,3,9,12**
 ① Prachatické maso na žampionech, houskové knedlíky **A:1,3,7,10**
 ② Smaž. soukenický řízek, brambory vařené maštěné máslem **A:3,7,1**
 ③ Listové šátečky s jalbky, čaj **A:1,3,7**
 ④ Uherský vepřový plátek, staročeská rýže **A:1,7,10**
 ⑤ Fazole Colorado - USA, chléb **A:1,12**
 ⑥ Prachatické maso na žampionech, těstoviny **A:1,10,3,7**
 ① Vepřová kýta na paprice, těstoviny **A:1,3,7** **K**
 ② Vepřová játra po znojensku, rýže dušená **A:1,3,6,7**
 ③ Skořicové kroucánky **A:1,3,7**

19. 10. Středa

- Polévka: Hovězí s krupicí a vejcem **A:1,9,12,3**
 ① Vepřové maso na hořčici, houskové knedlíky **A:1,10,12,3,7**
 ② Milánské špagety /šunka+sýr/ **A:1,3,7**
 ③ Jarní salát s pečeným rajčetem a balkánským sýrem, pečivo **A:9,3,6,10,7**
 ④ Kuřecí Gordon Blue, bramb. kaše maštěná máslem, okurka **A:7,1,3,6,12**
 ⑤ Rizoto na báčský způsob **A:1,9,12**
 ⑥ Vepřové maso na hořčici, rýže šunková **A:1,3,7**
 ① Prachatické maso na žampionech, houskové knedlíky **A:1,3,7,10**
 ② Fazole Colorado - USA, chléb **A:1,12**
 ③ Listové šátečky s ovocnou náplní **A:1,3,7**

20. 10. Čtvrtek

- Polévka: Dršťková **A:1,9**
 ① Maďarský guláš, houskové knedlíky **A:10,1,3,7**
 ② Zapečené těstoviny s uzeným masem, okurka **A:1,3,7,10**
 ③ Houbový kuskus, cibulový salát s jogurtem **A:1,6,9,7**
 ④ Bramborák s pikantní kuřecí směsí, zelený salát **A:7,1,3,10,6,9**
 ⑤ Vepřové maso na zázvoru, brambory štouchané s cibulkou **A:1,9**
 ⑥ Maďarský guláš, těstoviny **A:10,1,3**
 ① Vepřové maso na hořčici, houskové knedlíky **A:1,3,6,7,10,12**
 ② Milánské špagety (šunka+sýr) **A:1,3,7**
 ③ Rizoto na báčský způsob **A:1,9,12**

21. 10. Pátek

- Polévka: Francouzská **A:1,9,12,3,6,7,10**
 ① Hamburská vepřová kýta, houskové knedlíky **A:10,9,1,7,3**
 ② Rybí karbanátek, brambory vařené maštěné máslem, citron **A:4,1,3,7**
 ③ Domácí koláče, mléko **A:1,3,7**
 ④ Kuřecí roláda pečená, bramborové pyré s celerem **A:1,3,6,7,10**
 ⑤ Uzená vepřová krkovička, šoulet **A:1**
 ⑥ Hamburská vepřová kýta, dušená rýže **A:10,9,1,7**
 ① Maďarský guláš, těstoviny **A:1,3,7,10** **K**
 ② Zapečené těstoviny s uzeným masem **A:1,3,7,10**

24. 10. Pondělí

- Polévka: Hovězí s vaječnou sedlinou **A:1,9,12,3,7**
 ① Bratislavská vepřová kýta, těstoviny **A:1,7,9,10,3**
 ② Boloňské špagety se sýrem **A:1,6,10,7,3**
 ③ Brambory po provensálsku, rajče **A:7**
 ④ Hovězí nudličky po jedovnicku, hranolky, zelený salát **A:10,1**
 ⑤ Masový nákyp, brambory vařené, okurka **A:1,10,3**
 ⑥ Bratislavská vepřová kýta, houskové knedlíky **A:1,7,9,10,3**
 ① Hamburská vepřová kýta, houskové knedlíky **A:1,3,7,9,10**
 ② Rybí karbanátek, bramborová kaše **A:1,3,4,7**

25. 10. Úterý

- Polévka: Rajčatová **A:1,9,12**
 ① Vepřový guláš, houskové knedlíky **A:1,3,7**
 ② Vepřová krkovička pečená, zeleninové krupoto, okurka **A:1,9,7,10**
 ③ Lečo s vejci, brambory vařené **A:3**
 ④ Filet MAHI - MAHI pečený na másle, brambory vařené, citron **A:4,1,7**
 ⑤ Džuveč, pečivo **A:1**
 ⑥ Vepřový guláš, těstoviny **A:1,3,6,7,12**
 ① Bratislavská vepřová kýta, houskové knedlíky **A:1,3,7,9,10**
 ② Boloňské špagety se sýrem **A:1,3,6,7,10**
 ③ Přesnídávková polévka: Boršč, chléb **A:1**

26. 10. Středa

- Polévka: Hovězí se smaženým hráškem **A:1,9,12,3**
 ① Vepřové výpečky, houskové knedlíky, kysané zelí bílé **A:1,3,7**
 ② Kuřecí maso se sýrovou omáčkou, těstoviny **A:1,7**
 ③ Holandský těstovinový salát **A:1,3,7,10,6**
 ④ Vepřová játra na roštu, brambory vařené, tatarská omáčka **A:3,6,7,10**
 ⑤ Uzená vepřová krkovička, hrachová kaše s cibulkou **A:1**
 ⑥ Vepřové výpečky, bramborové knedlíky, kysané zelí bílé **A:1,3,7**
 ① Vepřový guláš, houskové knedlíky **A:1,3,7**
 ② Vepřová krkovička pečená, zeleninové krupoto **A:1,7,9,10**
 ③ Džuveč, pečivo **A:1**

27. 10. Čtvrtek

- Polévka: Zeleninová se strouháním **A:1,9,12,3,7**
 ① Kuřecí maso na myslivecký způsob, rýže dušená **A:1,7**
 ② Hovězí tokáň, těstoviny **A:1,9,12,3**
 ③ Bramborový guláš s houbami, chléb **A:1,9,12,6,7**
 ④ Přírodní vepřový řízek, hranolky, zelený salát **A:1,7**
 ⑤ Pikantní kuřecí steak, kuskus **A:1,3,7**
 ⑥ Kuřecí maso na myslivecký způsob, brambory vařené **A:1**
 ① Vepřové výpečky, houskové knedlíky, kysané zelí bílé **A:1,3,7**
 ② Kuřecí maso se sýrovou omáčkou, těstoviny **A:1,7**
 ③ Uzená vepřová krkovička, hrachová kaše s cibulkou **A:1**

28. 10. Pátek

Státní svátek

① TEPLÁ A CHLAZENÁ JÍDLA
 ① MRAŽENÁ JÍDLA

A: ALERGENY
K: MOŽNO OBJEDNAT I HOUSKOVÉ KNEDLÍKY

ZMĚNA JÍDELNÍČKU VYHRAZENA

Dobrou chuť!

VAŘÍME Z ČESKÝCH SUROVIN

Pro koho zasvítí letošní Móda a hvězdy

Dětský domov ve Vysoké Peci byl již dvakrát příjemcem výtěžku z benefičního večera Móda a hvězdy, který organizuje za pomoci dalších partnerů a známých osobností svatební salon Delta Petry Vyoralové z Mostu.

Pátého října se v mosteckém divadle i za podpory Vršanské uhelné společnosti již potřetí. Zmíněný dětský domov se dostal do povědomí veřejnosti především díky osudu své dnes úspěšné modelky a spisovatelky Veroniky Kašákové, která svůj příběh převyprávěla knižně. Prožila tu celé své dětství a dospívání.

„Veronika už jako malá holka táhla k modelingu, jezdila na soutěže miss a my jí v tom podporovali. Když začala spolupracovat s paní Vyoralovou, přivedla ji k nám do domova a naše vzájemné přátelství trvá dodnes. Paní Petra si na přehlídce bere i naše děti, což je pro ně vždy zážitek, naopak když pro ně potřebujeme k slavnostním příležitostem pěkné oblečení, také vypomůže,“ vzpomíná na počátky ředitelka domova Libuše Houdová. Pod střechou

zdejších dvou budov umístěných v nádherném prostředí u lesa se se zahradou se starají o 32 dětí. „Máme čtyři rodinné skupiny po osmi dětech, tedy plnou kapacitu,“ dodala ředitelka.

Nakoupí vybavení

Děti postupně přicházely ze škol základních i středních. Předškoláci už byli doma a měli po obědě odpočívat, ale neposedné a zvědavé holčičky moc pod peřinou nevydržely. Čtrnáctiměsíční Dominik se po jídle spokojeně usmíval z dětské židličky. „Má tu ještě dvě starší sestřičky,“ vysvětlila ředitelka. „Budeme mít za pár dní dokonce miminko. Jedna z našich děvčat, která se před časem vrátila do rodiny matky, teď požádala o umístění zpět do domova. V sedmnácti letech je těhotná a těsně před porodem, takže připravujeme vše pro mi-

V dětském domově ve Vysoké Peci se starají o 32 dětí. Foto: (má)

minko,“ prozradila Libuše Houdová, že i tady není o starosti a překvapení nouze. „Naše vysokoškolačka, která nyní bydlí v prvním startovacím bytě, bude na koleji, a tak maminku s děťátkem umístíme tam,“ dodala. Z Alenky, která studuje na zemědělské univerzitě, mo-

hou mít také radost, ve studiu je úspěšná, zrovna se připravuje na obhajobu své vědecké práce. „Z minulých večerů jsme získali vždy 30 tisíc korun. Předloni jsme peníze využili na zaplacení zájmových kroužků, které děti navštěvují, loni to by-

ly hlavně rekreace. Menší děti strávily týden v zimě na Bernavě a šest starších mohlo vyjet na lyže do Itálie. Letos asi využijeme případný dar na zakoupení nového vybavení do jednoho z bytů a opět na výjezdy,“ zapřemýšlela ředitelka Houdová. (má)

HISTORICKÉ ŠESTKY

1316: První zprávy o vsi Okořín na Chomutovsku

Zatímco 700 let od narození císaře Karla IV. slaví celá Evropa, stejné výročí malé vsi Okořín na Chomutovsku zná málokdo. Většinu své sedmisetleté historie byla součástí větších panství a později sousedních obcí a je tomu tak dodnes, kdy patří ke Strupčicím.

Název obce je zřejmě odvozen od jména Okora, možná zakladatele vsi nebo prvního zdejšího statku. Z roku 1316 pochází první písemná zmínka o majiteli zdejšího statku Hanuš z Okořína (Okorzina), který byl v té době leníkem na mosteckém hradu. Část obce později patřila k panstvím Červený Hrádek, Most či Chomutov. Roku 1539 je zmiňována okořínská tvrz, na konci 16. století, kdy ves získali Strojeticé ze Strojetic, je však již pustá. Po třicetileté válce, kdy se provádělo sčítání, bylo ve vsi sedm statků a dalších 14 chalup. Téměř dvě staletí, od roku 1662 pak byla ves součástí černoohrádeckého panství, než se stala po roce 1850 samostat-

nou. Jeden čas pak byla součástí Všeštud a od roku 1960 Strupčic. Okořín byl vždy hlavně zemědělskou osadou, pěstovaly se tu ječmen a pšenice a po otevření cukrovaru v Havraní také cukrová řepa. Přelom přišel v roce 1918, kdy byl otevřen firmou Hnědouhelné těžarství Vrsckmaň první důl Běta, o čtyři roky později následoval důl Elektra. Roční produkce prvního a také většího z dolů dosahovala až tří set tun uhlí. To se v okolí Okořína těžilo až do dubna 1977, kdy doly patřily pod podnik Doly Vítězného února.

Zajímavé je také sledovat, jak se vyvíjel počet obyvatel obce, které se samozřejmě ne-

Archivní fotografie Okořína ještě s kaplí Panny Marie Bolestné, která stávala na návsi od roku 1834. Foto: Oblastní muzeum Chomutov

vyhnuly dějinné zvraty minulého století. Na počátku 20. století byl Okořín Ukkerem, ryze německou vsí, v níž nežil ani jediný Čech. To se změnilo až po roce 1918 a pozdější nárůst počtu obyvatel zřejmě souvisel i s prosperitou zdejších dolů. Ovšem první česká třída s dvaceti žáčky se otevřela až krátce před opětovným poměněním v roce 1935. Až

do záboru Sudet v roce 1938 počet obyvatel rostl a dosáhl téměř čtyř stovek, ale po druhé světové válce už prakticky jen trvale klesal. Poděpsaly se na tom nejen odchod německých obyvatel a pozdější vyhlídňování venkova, ale nakonec i stavební uzávěra. Obec totiž měla ustoupit uhelnému lomu Jan Šverma, stejně jako Strupčice. Následkem poválečné-

ho chátrání a nezájmu přišla obec o kapli Panny Marie Bolestné, která stávala na návsi od roku 1834 v místě dnešního dětského hřiště. Zbořena byla někdy v 60. letech minulého století. Teprve když rozhodnutí o likvidaci obce padlo, začal se Okořín opět opravovat a také rozrůstat. S využitím knihy Z. Bitnerové Strupčice 2007 (kaf)

Dvacet let ožívují hornickou historii

Spolku severočeských havířů je letos dvacet let. Přispěl ke vzniku muzea s hornickou expozicí a udržuje a rozvíjí tradice hornictví nejen na severu Čech.

„Začátky spolku sahají do doby, kdy nejen na Mostecku začalo docházet k prvnímu útlumu hornictví. Tehdy si pár lidí, převážně hlubinářů, řeklo, že by tu po tomhle odvětví, které zde má dlouholetou tradici, mělo něco zůstat. A u příležitosti svát-

mapovalo historii hornictví na severu Čech, a udržovat hornické zvyky a tradice. Inspiraci hledali u kolegů z Ostravy nebo Příbrami, kde podobné spolky úspěšně fungovaly. A i když na začátku málokdo věřil, že by hornické muzeum moh-

Novodobou tradicí se v Mostě stal pochod se světlem svatě Barbory. Foto: Archiv DN

ku patronky horníků svatě Barbory založili v roce 1996 Spolek severočeských havířů,“ vzpomíná Zbyněk Jakš, současný předseda spolku, který stál u jeho zrodu. Zakladatelé si tehdy vytkli za cíl založit muzeum, které by

lo vzniknout, členové spolku začali postupně získávat z ještě aktivních dolů Alexander, Kohinoor nebo Pluto první exponáty do budoucího Podkrušnohorského technického muzea, které se v současné době

může pochlubit ucelenou expozicí o hornictví. Do činnosti spolku se aktuálně zapojuje 55 členů a přátel.

Skok a průvod

S hornickými tradicemi na severu Čech to bylo dost složité. Zdejší havíři patřili k nejchudší vrstvě obyvatel, často nechodili ani pravidelně do kostela, natož aby dodržovali nějaké zvyky. Většina tradičních hornických zvyků tak byla i díky blízkosti hranice spojena s německou komunitou. Po druhé světové válce zanikly a v novodobé historii se slavil už jen státem podporovaný Den horníků. „Přesto je hornických tradic poměrně dost. Jednou z nejznámějších je Skok přes kůži. K němu se hrdě hlásíme a několikrát se vrátilo do Mostu i Chomutova. Spolek při něm pravidelně pořádá šachtáky, tedy přípravné večery pro adepty hornického cechu, kteří chtěli skákat přes kůži,“ připomíná Jakš. Za zmínku určitě stojí, že v letošním roce se v Ostravě uskutečnil už 126. Skok přes kůži.

Novodobou mosteckou tradicí, založenou spolkem havířů, se stal pochod se světlem svatě Barbory, který prochází městem každoročně v předvečer svátku patronky horníků. „Nejsme jediní, kdo si svatou Barbaru připomíná, ale stali jsme se prvními, kdo hornickou patronku oživil a nechává ji kráčet v čele průvodu a předávat kouzelné světlo před-

Spolek severočeských havířů pořádá i šachtáky pro adepty hornického řemesla, kteří se chystali na přijetí do cechu Skokem přes kůži. Foto: Archiv DN

staviteli města,“ doplňuje Jakš. Letos poprvé se v Mostě připomínal i druhý z hornických patronů, svatý Prokop. Členové spolku věří, že i tato akce má šanci zařadit se k tradičním hornickým oslavám.

S horníky za hranice

Mostecký spolek havířů nepůsobí jen v regionu, ale jako člen Sdružení hornických a hutnických spolků ČR i po republice a v zahraničí. „Ve sdrúžení je zaregistrováno celkem 27 členů a nejde jen o spolky, patří sem i tradiční horní města jako Jihlava nebo Kutná Hora. Na hornické chafn in Brüx. Velice známý byl mostecko-litvínovský Mozartchester Brüx - Oberleutensdorf z roku 1903. Nešlo o klasický spolek, ale o symfonický orchestr, který založili a podporovali majitelé továrny Wilhelm a Konrad Rickenové. Působil až do roku 1945. (eš)

ké památky v sousedních zemích. Jakási symbolická naučná stezka a zároveň tanecký cyklus by měla vést z Německa, přes Česko až do Maďarska.

Smutné vzpomínky

Hornickou historií poznamenaly i velmi smutné okamžiky důlních neštěstí a členové spolku si je každoročně připomínají při pietních akcích. Pietní akty se pravidelně konají u památníků havárie na Dole Nelson v Oseku, neštěstí na Dole Pluto v Litvínově a obětí důlní katastrofy na Dole Kohinoor v Lomu. „Každoročně si připomínáme oběti důlních neštěstí na třech místech v regionu, ale je třeba mít na paměti, že těžká hornická práce si na severu Čech vyžádala mnohem větší počet životů. Na ně se někdy neprávem zapomíná, proto bychom chtěli, aby vznikl pomník věnovaný všem obětem důlních neštěstí na severu Čech,“ uzavřel Zbyněk Jakš. (pim)

Novou šachtu otevřou už v příštím roce

Nový uhelný důl by měl v příštím roce začít těžit v australské pánvi Bowen. Sází na zlepšení situace na světových trzích, zejména na postupné zvýšení ceny uhlí vhodného pro ocelářský průmysl.

Společnost Pembroke Resources, v jejímž čele stojí bývalý šéf těžební společnosti Gloucester Coal Barry Tudor, plánuje, že šachta Olive Downs začne během dvanácti měsíců produkovat milion tun uhlí ročně a další dva doly chce firma otevřít do roku 2019. „Rádi bychom spustili produkci co nejdříve. V tuto chvíli nemáme ambice, dostat se na trhu na špici,“ řekl Tudor agentuře Reuters. Díky kapitálovému propojení s americkým Denham Capital si mohla společnost Pembroke dovolit koupit šachtu Olive Downs od amerického těžebního giganta Peabody Energy, který se potýká s finančními problémy a čínské firmy CITIC Resources za zhruba 120 milionů dolarů. Tato cena je jen zlomkem ze sumy 2,4 miliardy dolarů, kterou v roce 2008 za-

platily společnosti BHP a Mitsubishi Corp za nedaleký, stále nedokončený důl New Saraji, kde se mělo těžit metalurgické uhlí ze zhruba stejně velkých zásob. Až se Olive Downs dostane na maximum své roční produkce, která by měla činit zhruba 14 milionů tun, bude jedním z největších dolů na metalurgické uhlí v Austrálii. Zůstane jen o něco menší než nedaleký důl Peak Downs, který vlastní největší světový exportér uhlí BHP Billiton. Nový důl počítá s poměrně nízkými provozními náklady, jednak s ohledem na svou velikost, dále díky velmi kvalitnímu uhlí, které se zde bude těžit, a rovněž dostupné infrastruktuře. Firma BHP, která je považována za světovou špičku v oblasti nízkých provozních nákladů, těžila v Queenslandu v prvním polo-

Australská pánev Bowen patří k místům s nejkvalitnějším uhlím, přesto se i tady před časem prodávaly šachty za dolar. Ilustrační foto: Bloomberg

letí letošního roku tunu uhlí za 55 dolarů. Ceny koksovatelného uhlí na světových trzích lehce vzrostly téměř dvojnásobně na 142 dolarů za tunu. Vzestup ceny ovlivnil například pokles čínské produkce. Berry Tudor zatím odmítl zveřejnit celkové

náklady na vybudování nové šachty, ale tvrdí, že vznik prvního z dolů, Olive Downs North, by měl být poměrně levný, mimo jiné i proto, že firma neplánuje budovat úpravárenské provozy a důl Caval Ridge. (red)

žářů. Předpokládá se, že další ze šachet, Olive Downs South a Wilunga, budou mnohem dražší, ale rozhodně by neměly stát 3,4 miliardy dolarů, které vynaložila BHP Billiton Mitsubishi Alliance na důl Caval Ridge. (red)

Brexit změnil britský přístup k uhlí

Rozhodnutí Velké Británie opustit Evropskou unii možná poznamená i plány vzdát se uhlí. Během patnácti let chtěli na ostrovech zavřít všechny uhelné elektrárny a výrazně změnit i svou jadernou energetiku.

Jenže tím by se připravili o kapacity na výrobu 23 gigawatů elektřiny, což může znamenat, že by se Británie mohla stát závislou na dovozu energií. Alex Harrison, poradce v londýnské společnosti Hogan Lovells, který se specializuje na trh s elektřinou, tvrdí, že uhel-

né elektrárny zřejmě zůstanou důležitým výrobcem britské elektřiny déle, než se původně plánovalo. Pro agenturu Bloomberg uvedl, že uhelné elektrárny zůstanou v provozu i po roce 2025. Bývalá britská ministryně pro energetiku Amber Ruddová dokonce potvrdila, že

pokud se budou uhelné elektrárny modernizovat a dokážou zavést systém čistého spalování uhlí, budou moci být v provozu i po tomto datu. Tato vyjádření odstartovala boom investic do štedře dotovaných nízkouhlíkových technologií, ale někteří experti zároveň poukazují, že prozatím Británii nepřineslo ani megawatt navíc do kapacity britských elektráren. A trochu strážit začíná už i provozovatel britské přenosové soustavy. Zatím ale prý není třeba děsit tím, že Britové budou žít potmě. (red)

Nerosty z vesmíru nejsou utopie

Mnozí stále ještě považují možnost těžit nerosty ve vesmíru za utopii. S rozvojem technologií je však tato možnost čím dál reálnější.

Bývalý vědecký pracovník NASA a současný profesor floridské centrální univerzity Phil Metzger dokonce tvrdí, že největší překážkou v těžbě nerostů ve vesmíru nejsou ani tak technologie nebo náklady, ale přesvědčit lidi, že je to reálné. Metzger poukazuje, že těžba nerostů mimo zemský povrch může být přínosem pro eko-

nomiku, životní prostředí i vědu. NASA by k tomu ale muse-la navýšit svůj rozpočet o 3 až 12 procent ročně v následujících několika desetiletích. Geologové věří, že asteroidy jsou bohatými zdroji železných rud, niklu nebo vzácných kovů, navíc v mnohem větším množství, než je možné nalézt na Zemi. Ve vesmíru se

tak skrývá obrovská zásobárna nerostných surovin. A zájem o ni netají soukromé společnosti ani vlády některých států. Americký prezident už před koncem loňského roku podepsal zákon, který garantuje americkým občanům právo vlastnit zdroje získané ve vesmíru. Lucembursko krátce nato uzavřelo smlouvu se dvěma americkými vědeckými společnostmi, která se má stát základem vzniku globálního centra pro těžbu na asteroidech. (red)

Těžařům chybí lidi

Až se těžební průmysl odrazí ode dna a ceny komodit se začnou vzpamatovávat z propadu, budou muset firmy řešit další problém. Najít dostatečně schopné a zkušené zaměstnance.

K tomuto závěru dospěla studie, kterou zveřejnila rada lidských zdrojů kanadského těžebního průmyslu (MIHR). Situaci komplikuje i způsob fungování sektoru v uplynulých pěti letech. V tomto období se totiž kanadští těžaři potýkali s ekonomickým propadem, který pokračoval až do roku 2015. Až na některá odvětví většina firem své aktivity sice neukončila, ale výrazně omezila. Teď se proto mluví o desítkách tisíc lidí, které budou těžebnímu průmyslu chybět. Také je třeba započítat 49 tisíc lidí, kteří těžební společnosti opustí kvůli odchodu do důchodu. Kritické scénáře hovoří o tom, že v kanadském těžebním průmyslu bude chybět více než 100 000 zaměstnanců. „V některých profesích jde o desítky let pracovních zkušeností a ty nelze jednoduše nahradit například stupněm

dosaženého vzdělání,“ upozorňuje se ve studii. Stejně jako v jiných oborech i tady záleží na jednotlivých segmentech těžebního průmyslu a typech profesí. Studie například řeší, jaké profese jsou nejvíce citlivé na změny. A poukazuje, že se jedná například o techniky, inženýry a manažery. (red)

Budoucnost Mostecka: Od uhlí k zelenině

„Mostecko má šanci zvládnout přicházející změny lépe než jiné regiony,“ povzbudil Mostečany, kteří přišli na vernisáž výstavy Malováno na uhlí, geolog a klimatolog, filozof a spisovatel Václav Cílek. Na změny bychom se podle něj připravit měli, ať už půjde o oteplování, nedostatek vody, nejrůznější krize nebo ústup od uhlí.

Proč se vracíte na Mostecko? Je to pro geologa a klimatologa zajímavé území, kde se pořád něco děje?

Já jezdím po republice neustále, takže se nevyhýbám ani Mostecku. Zejména Krušné hory pro mě nesou mnohá tajemství a jedním z nich je právě těžba cínu. Kousek nad Hor-

tiku jsou výborné, protože budou i nadále chladnější. Stejně jako na dnes módní až fanatickou cykloturistiku je to poměrně příjemná lokalita. Jsem ovšem názoru, že v severních a západních Čechách by měla být povinná němčina, aby tento region byl schopen přijmout německé návštěvníky.

„Bez ohledu na světové dění a uhlíkové daně tu s námi uhlí dalších 20–30 let zůstane.“

ním Jiřetínem se nachází velké hradiště z konce doby bronzové, které odpovídá větším hornickým aktivitám. V okolí je navíc řada mystických žulových kamenů, které jistě sloužily jako kultovní místa našich předků. Stačí se na krajinu podívat jinými očima a objevíte věci, nad nimiž se tají dech. Krušné hory mají zvláštní atmosféru. Moje zkušenost říká, že skoro všechna hornická místa se něčím liší od těch nehornických. Mají v sobě něco z oné tihy země, těžké a nebezpečné práce horníků, mají jinou zbožnost. Úspěch či neúspěch hornické práce strašně moc závisel na „trpaslících“, na štěstí, na bozích v podzemí...

V jedné eseji jste napsal, že uhlí stojí na počátku průmyslové revoluce a tím i naší současné západní civilizace. Jakou roli hraje dnes?

Stále hraje obrovskou roli, což je dáno strukturou energetiky, neboť ta potřebuje velký a flexibilní zdroj. Příklady? První je Německo, které iracionálně ustoupilo od jaderné energetiky, zvětšuje těžbu a každým rokem má rekordní emise CO₂. V rámci environmentální politiky dělá protienvironmentální kroky. Další, kdo bude stále hodně záviset na uhlí, je Čína, která spotřebuje polovinu světové těžby, nebo Austrálie, velký vývoze, který by asi měl bez uhlí velké problémy.

Fandíte Krušným horám, aby se dostaly na seznam světového dědictví UNESCO?

Může to horám pomoci. Čím dál tím víc lidí chodí po domácích památkách, v tomto roce je to navíc posíleno pocity nebezpečí v cizině. Na letní turis-

A Česká republika...?

Značná část energetiky je založena na uhlí a jakékoliv kroky v energetice jsou hrozně drahé. Můžeme jít maximálně cestou postupného útlumu, ale pořád je to jeden z pilířů naší energetiky. Bez ohledu na světové dění

Václav Cílek zahajoval mosteckou výstavu Malováno na uhlí. Foto: (pim)

a uhlíkové daně tu s námi uhlí dalších 20-30 let zůstane. Pravdou ale je, že se nacházíme na sklonku věku fosilních paliv.

Donutí nás k tomu klimatické změny?

Klimatická změna je realita. Ze dvou třetin za ni mohou lidé a je to proces pravděpodobně neovlivnitelný. To, co jsme uvolnili do ovzduší v 60. až 80. letech, nás dožene a k metě dvoustup-

nejou. Opravdu máme očekávat krize a mít doma plnou spížírnou?

Naprosto jednoznačně. Blackout, nebo třeba i epidemie jsou reálná rizika, která nám hrozí. Když byl blackout ve Slovinsku, někde trvalo obnovení dodávek elektřiny i několik měsíců. Tedy, dojde-li k blackoutu – potřebujete světlo, tedy baterku. První začne docházet voda, tudíž byste měli mít

„Budoucnost severočeské pánve proto vidím pozitivně, pokud se k věci postavíte aktivně.“

nového oteplení se dříve nebo později dobereme. K tlaku na co nejmenší emise CO₂ se ale můžeme dostat i jinou cestou - skrze zahlcení Evropy uprchlíky. Uprchlí Syřané potvrzují, že k hlavní fázi arabské revoluce došlo v okamžiku, kdy sucho vyhnalo pastevce a zemědělce do měst. Ta nabobtnají, vláda to nezvládne a v tomto neklidu a nejistotě dochází k bojům, válkám a nakonec vystěhovalectví. Většina lidí na Blízkém Východě přitom současný stav vnímá jen jako začátek procesu.

filtr na vodu a podle mne by velkokapacitní filtry měly být povinné třeba v mateřských školách nebo na úřadech. A samozřejmě potraviny - průměrný kus zboží v samoobsluze vydrží 3,5 dne. Lokální krize trvá typicky 10 dnů, z toho vyvhnalo pastevce a zemědělce do měst. Ta nabobtnají, vláda to nezvládne a v tomto neklidu a nejistotě dochází k bojům, válkám a nakonec vystěhovalectví. Většina lidí na Blízkém Východě přitom současný stav vnímá jen jako začátek procesu.

Nebo prchnout do přírody, jak jste si to sám vyzkoušel...?

Nechci říkat, že to někoho zachrání - mám k tomu určitou skepsi - ale řešením je mít připravené zavazadlo a v okamžiku

Některé vaše předpovědi do budoucna moc optimistické

ku, kdy vidíte, že se ve městě schyluje ke katastrofě, jít pryč. Nechci ale zacházet tak daleko. Jistý typ připravenosti na různé situace nicméně význam má, je to druh pojistky.

Jakou budoucnost předpovídáte Mostecku?

Já být Mostečanem, už si vybírám místo pro jadernou elektrárnu, to říkám bez legrace. Jedna z mála cest do budoucnosti je kombinace jednoho velkého jaderného zdroje s celou řadou zdrojů alternativních. Budoucnost tohoto regionu může být v chytrém zemědělství. Je tu dobrá půda i voda, díky zbytkovým jámám a umělým jezerům máte jednu z nejlepších příležitostí stát se velkými pěstiteli, například zeleniny. Budoucnost severočeské pánve proto vidím pozitivně, pokud se k věci postavíte aktivně. V období krizí navíc platí, že bývá paralyzován střed země, ale krize napomáhá regionům. A pokud jde o životní prostředí - rozvolněný Most, toto zahradní město, které jsme tak dlouho neměli rádi, může být do budoucna lepším a zdravějším prostředím než většina historických měst, kde se v létě drží horko a atmosférický ozón. (kat)

Sanace bočních svahů lomu ČSA pokračuje

Zahlazování těžební činnosti lomu ČSA probíhá ve složitých báňsko - technologických podmínkách dobývání pod Krušnými horami. Hlavním cílem sanací je tedy mimo jiné zajistit konečnou stabilitu území. V souvislosti s ukončením těžby jsou řešeny potřebné sanační práce včetně jejich projektové přípravy.

Důležitou součástí zahlazování lomu ČSA jsou sanační práce. V rámci souhrnného plánu zahlázení jsou příslušné sanační práce již stanoveny a vše je podloženo i harmonogramem prací. Na základě stabilitních posudků jsou pak potřebné práce rozpracovány až do podrobných projektů sanačních prací. Některé práce, jako jsou sanace bočních svahů lomu ČSA, už probíhají a budou pokračovat až k zajištění jejich konečné stability. Součástí celkových sanačních prací jsou pak i další práce, jako je těsně-

ků těžby pod Krušnými horami se přihlásil český stát v rámci řešení ekologických škod minulosti (15 miliard). Práce byly zahájeny v roce 2011 na základě projektu VÚHU. Sanace prací. Na základě stabilitních posudků jsou pak potřebné práce rozpracovány až do podrobných projektů sanačních prací. Některé práce, jako jsou sanace bočních svahů lomu ČSA, už probíhají a budou pokračovat až k zajištění jejich konečné stability. Součástí celkových sanačních prací jsou pak i další práce, jako je těsně-

Protierozní osetí svahu u Černic. Technologie účinného ošetření svahů proti erozi v podmínkách lomu ČSA byla v Sev.en nově vyvinuta.

načních akcí bočních svahů lomu ČSA. Práce zahájily na podzim roku 2013 na základě stabilního posouzení a návrhu způsobu řešení sanace. V rámci terénních úprav byly odtěženy zeminy směřovány na vnitřní výsypku. Odtěženo bylo více jak jeden milion metrů krych-

sanace tohoto území budou pokračovat.

Svahy dolu Eliška III

Sanace na bočních svazích v oblasti u závodu ČSA zabezpečuje konečné svahy v poddolovaném území bývalého dolu Eliška. Při této sanaci je účinně využívána také báňská technologie. Optimalizace sanačních prací spočívá i ve využití této technologie tam, kde je to technologicky i časově možné.

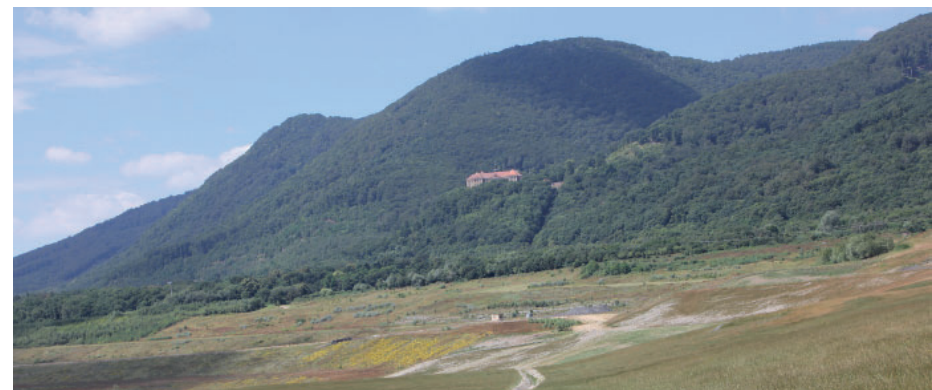
Pod kontrolou OBÚ

Kontrola postupu sanačních a rekultivačních akcí ze strany státní báňské správy probíhá pravidelně. Jedná se o přímou vazbu na plán otvírky, přípravy a dobývání (POPD), jehož jsou sanace a rekultivace součástí. Zahlazování pozemků zasažených těžbou se provádí podle Zákona o ochraně a využití nerostného bohatství (Horní zákon). Organizace s oprávněním k dobývání je povinna zajistit sanaci a rekultivaci všech pozemků dotčených těžbou. K zajištění financování zahlázení jsou těžební organizace povinny vytvářet tzv. rezervu finančních prostředků. V POPD je stanoveno systém vytváření rezerv na zahlázení, vytvořené finanč-

ní prostředky jsou vázány pouze pro provádění sanací a rekultivací a čerpány mohou být pouze se souhlasem obvodního báňského úřadu (OBÚ). Při kontrole OBÚ jsou předkládány plány zahlázení a příslušná legislativní rozhodnutí. Je kontrolován jak jejich vzájemný soulad, tak také soulad s postupem vlastních realizačních prací. Organizace je také povinna evidovat stav rozpracovanosti sanačních a rekultivačních akcí přímo v důlních mapách. Tyto mapové dokumenty jsou při kontrole předkládány a tudíž je možno i v terénu postup jednotlivých akcí posoudit. OBÚ jsou vydávána i rozhodnutí k čerpání finančních prostředků z vytvořené finanční rezervy. Všechny tyto skutečnosti jsou při kontrole OBÚ prověřovány. Zahlazování lomu ČSA je komplexní problematikou. Výhodou je dlouhodobá znalost prostředí a řada zkušeností z tak specifického oboru, kterým je těžba hnědého uhlí a její zahlazování. Cílem všech je návrat přírody do území a to s určitou nadstavbou využití krajiny a jejího potenciálu, který právě těžba umožňuje. (ij)

Rekultivaci bočních svahů v okolí arboreta přišli letos zkontrolovat zástupci obvodního báňského úřadu přímo do terénu. Foto (3x): archiv autorky

Na severních bočních svazích proběhla rozsáhlá sanace v roce 2005. Následovala biologická rekultivace, která je těsně před dokončením.

ní dna a uhelné sloje. Vzhledem ke složitosti technického řešení na samém kontaktu s krystalinikem Krušných hor je sanacím věnována pozornost už dlouhodobě.

Severozápadní svahy

Od počátku bylo podmínkou zahlázení lomu ČSA řešení sanace severozápadních svahů pod Krušnými horami. Sanované území je charakterizováno složitou geologickou strukturou a tektonickými poměry horského masivu. Při vytváření provozních bočních svahů ČSA tak došlo v minulosti k uvolňování krušnohorských sutí, které úpatí horského masivu pokrývají. K poruchám stability přispěly pozůstatky hlubinné i lomové těžby starých dolů při výchozu uhelné sloje. Nestabilita svahů této oblasti má však povahu ekologické škody, vznikla v 80. letech minulého století a k řešení důsled-

Při biologické rekultivaci tohoto území při úpatí Krušných hor jsou vhodně využívány sukcese a přírodě blízké přírodné procesy. Řešení dalších etap sanačních prací v tomto duchu také navazuje, byla zahájena 2. etapa sanace severozápadních svahů v prostoru pilíře Jezeří a na bočních svazích pilíře Jezeří i 3. etapa sanačních prací.

Severní svahy u arboreta

Sanace severních svahů pod arboretem začaly v roce 2005 rozsáhlou úpravou skluzového svahu. Bylo vyřešeno i odvodnění sanované plochy systémem těsněných příkopů a drénů. Následovala biologická sanační opatření a biologická rekultivace tu bude ukončena v roce 2018.

Svahy u Černic

Sanace svahů u Černic o rozloze 21,48 ha je jednou z dalších sa-

Elektronická pošta o vás dost prozradí

Celou řadu svých kolegů a obchodních partnerů známe jen prostřednictvím počítače. Dorozumíváme se s nimi výhradně elektronickou poštou. A právě ze způsobu, jakým s nimi komunikujeme, si o nás dělají obrázek. Proto je dobré řídit se pravidly netikety, neboť šanci udělat na něho dobrý první dojem, máme jen jednu.

Při psaní e-mailů platí totéž, co v jiných formách komunikace. Už z názvu elektronická pošta vyplývá, že by vaše zpráva měla mít všechny náležitosti klasického dopisu. Každý e-mail by měl mít předmět (subjekt), kde definujete obsah, čeho se vaše pošta týká. Adresátům tím usnadníte rozhodování, zda je pro ně zpráva zajímavá. Text v políčku nemusí být věta, stačí jen stručná definice poslané zprávy. Ještě než začnete psát, dobře si roz-

myslete, komu vlastně zprávu adresujete. Směřujte ji pouze za toho, komu je určena, případně dejte do kopie, komu má být zpráva dána na vědomí. Zbytečně svými dotazy nemusíte „obšťastnit“ všechny zaměstnance ve firmě. Nevyžádaná pošta (tzv. spam) je v podstatě totéž co reklamní letáky ve schránce a na internetu je rozesílán spamu (spamming) považováno za jeden z nejhorších nešvarů proti pravidlům slušného chování.

Psát stručně, nebo vůbec

Už oslovení naznačuje váš postoj k adresátovi. Formální je vhodné pro obchodní korespondenci, pouze jménem oslovujeme přátele. Samotné zprávy by měly být stručné, jasné a srozumitelné, běžná délka je do 20 řádků. Pokud nemáte k tématu nic nového, není třeba to všem oznamovat a je lepší nepsat vůbec. Pokud se rozhodnete reagovat na konkrétní část delší e-mailové komunikace, ne-

ní třeba ji partnerům posílat celou, stačí ponechat z původního příspěvku jen relevantní část.

V e-mailu nekřičte

S textem zprávy si sice můžete „pohrát“, pracovat s barvami nebo různými typy písma, je ale lepší se těmto grafickým a výtvarným projevům vyhnout, už proto, že některé počítačové systémy si s nimi nemusí umět poradit. Je třeba mít také na paměti, že psaní zpráv velkými písmeny mimo nadpisy je považováno za křik, je proto lepší se podobně jako v běžném hovoru přílišného důrazu vyvarovat. Pasáže, na které chcete upozornit, můžete označit třeba podtržítkem.

Reagujte včas

Než e-mail pošlete, uvědomte si, že každá zpráva je také vaše jazyková vizitka a adresátovi ukazuje vaši schopnost srozumitelně a logicky se vyjadřovat. Jak jednou zmáčknete tlačítko odeslat, už to nelze vzít zpět. Odpověď na každý mail zasílejte nejlépe okamžitě, na druhou stranu nečekejte, že všichni sedí u počítače a netrpělivě vyhlíží právě vaši zprávu. Stále jsou lidé, kteří svou poštu kontrolují jednou denně a vyřizují vše potřebné najednou. Pokud se však k odpovědi nedostanete do 48 hodin, raději přidejte omluvu. Ve chvíli, kdy nemáte čas reagovat na zprávu obšírněji, stačí krátké sdělení o jejím přijetí s datem, do kdy od vás obdrží plnohodnotnou odpověď. (red)

Netiketa - chování na síti

Pojem netiketa není překlep, je to složenina dvou slov, kterými se zabývá - etiketou a netem, v tomto případě internetem. Jde o jakousi sadu doporučení pro slušné chování v síti. Není třeba vymýšlet žádná složitá pravidla, občas stačí se jen zamyslet nad tím, co děláme a sami pro sebe si odpovědět, zda bychom jednali stejně i v případě, kdybychom s dotyčnou osobou komunikovali z očí do očí. Do netikety se promítá i základní motto internetu - buďte konzervativní při vysílání a liberální při příjmu. Sami

se pokud možno řiďte netiketou, ale pokud to někdo jiný neudělá, snažte se o toleranci. Stejně jako v běžném životě i netiketa záleží na prostředí, v němž se pohybujete. Jinak se chováte mezi kamarády a jinak na slavnostním galavečeru. I na internetu tedy můžete své chování přizpůsobit okolí, v němž se právě nacházíte. Některá pravidla ale nejsou jen nepsaná, ve Spojených státech už před lety formulovali desatero netikety, které vzniklo jako jednoduchá příručka dobrých mravů.

Ilustrační foto

Desatero netikety

- Chovejte se tak, abyste nepoškozovali ostatní uživatele.
- Neomezujte ostatní při jejich vlastní práci na síti.
- Nenahližte do souborů ostatních uživatelů.
- Nevyužívejte počítače ke krádežím.
- Nevyužívejte síť ke zveřejnění falešných údajů, falešného svědectví.
- Nevyužívejte ani si nekopírujte software, za který jste nezaplátili.
- Nevyužívejte zdroje ostatních uživatelů bez autorizace.
- Nepřisvojujte si duševní bohatství ostatních.
- Uvažujte o společných důsledcích programu, který tvoříte.
- Používejte počítač s úctou, s respektem a ohleduplně.

S přílohami pracujte obezřetně

Obecně platí, že příloha vaší zprávy by neměla obsahovat velké soubory. Pokud se pro něco podobného přece rozhodnete, měli byste o tom adresáta napřed informovat.

Mnoha příjemcům příliš velké soubory mohou zahltit schránku, v některých firmách je omezena velikost souborů, které se posílají. Nejjednodušším způsobem je proto posílat velké soubory přes úschovnu, v našich podmínkách je k dispozici <http://uschovna.infotea.cz/>, další možnosti uvnitř firmy jsou sdílené složky.

Přílohy posílejte v co nejmenších formátech, které příjemce snadno otevře. A nezapomínejte ani na to, že firmy mají i svá interní pravidla a některé typy souborů jsou zakázané. Nejrizičnější vtipná videa se zvířátky nemají ve firemní komunikaci co dělat, proto nejen v našich podmínkách přes e-mailovou bránu neprocházejte a je tedy vhodné nechat si

je od známých poslat na soukromý e-mail (pokud o ně vůbec požádáte). Už jen to, že vám odesílatel takovou věc pošle do zaměstnání, ukazuje na jeho nevychovanost v prostředí elektronické komunikace. Stejně jako by si odesílatel měl dát pozor na přílohu, kterou odesílá, platí to i naopak. Pokud možno neotevírat přílohy od adresátů, které neznáme. Právě tímto způsobem se nejčastěji šíří viry a další škodlivé programy, například ransomware, který jsme popsali v minulém čísle Důlních novin. (red)

Kam vyrazit za kulturou a sportem v říjnu

KULTURNÍ TIPY

MOSTECKO a CHOMUTOVSKO

■ **5. 10. - Móda a hvězdy.** Charitativní módní přehlídka. V programu se představí české MISS Nikol Švantnerová, Lucie Šlégr a Veronika Kašáková, MISTER GLOBAL Tomáš Martinka a v rolích modelek opět házenkářky Černých andělů. Městské divadlo v Mostě od 19:00 hod.

■ **11. 10. - Srdečné pozdravy z Mostecka.** Přednáškový cyklus o zaniklých obcích na Mostecku. Povídání a promítání se známým sběratelem historických pohlednic Jaroslavem Hronem. Oblastní muzeum v Mostě, od 17:00 hod.

■ **12. 10. - Den pro seniory.** Hry, soutěže a občerstvení v Městské knihovně Most. Od 13:00 hod.

■ **Do 14. 10. - Malířské sympozium Benedikt Most.** Výstava vybraných uměleckých děl z letošního ročníku malířského sympozia v Základní umělecké škole Most v Moskevské ulici. Otevřeno ve všední dny od 13:00 do 18:00 hod. (po telefonické domluvě též dopoledne). Vstup volný.

■ **14. a 15. 10. - 24 hodin stolního hokeje.** Pořádná porce zápasů ve třech disciplínách stolního hokeje. Hráte se bude billiard-hockey šprtce, táhlový hokej Chemoplast & air-hockey. Je možné se zúčastnit celého programu nebo jen vybrané části. Soutěže probíhají ve Středisku volného času Mostě v rámci projektu Sportuj s námi. Začátek v 9:00 hodin.

■ **15. 10. - Cena zimního favorita.** Dostihový den na mosteckém hipodromu.

■ **15. 10. - Podzimní putování.** Středisko volného času v Mostě, pořádá podzimní procházku na Ressler. Start v 15:00 hodin, vstupné 20 Kč/dítě.

■ **15. 10. - Mezinárodní den archeologie.** Celodenní akce pro děti i dospělé v Oblastním muzeu v Mostě. Ukázky Living history – Kelti, Germáni, Slované a Římané, vojáci a technika 2. světové války, přednášky (II. světová válka, středověk), výstavy (2. světová válka na Mostecku a v Krušných horách, prezentace Ústavu archeologické památkové péče SZ Čech v Mostě, paleontologická výstava „Kučlín“), dílničky (mletí obilí, pečení placek, výroba keramiky, tkaní, výroba štipaných, vrtaných a broušených nástrojů, rozdělování ohně, kreslení aj.). Začátek v 10:00 hodin, Vstupné 60 Kč, snížené 30 Kč, rodinné 120 Kč (2 dospělí + 2 děti do 15 let).

■ **15. 10. - Pinocchio.** Mostecké Divadlo rozmanitostí připravilo loutkové zpracování legendárního příběhu o dřevěném panáčkovi, kterého vytvořil mistr Gepeto. Premiéra inscenace Sabyho Sabeva, renomovaného režiséra bulharské loutkářské školy, začíná v 17:00 hod.

■ **15. 10. - Setkání žáků havraňské školy.** Každoroční setkání bývalých žáků místní školy se uskuteční v obecní sokolovně. Hraje hudební skupina 3D, začátek v 17:00 hodin, vstup 50 Kč.

■ **17. 10. - John Campbell-john (Halifax).** Další ze série koncertů z cyklu Mostecká knihovna hraje. Začátek v 19:00 hodin.

■ **17. 10. - Beseda s Ivan-kou Devátou.** Příjemný večer s herečkou a spisovatelkou. Městská knihovna Most, od 18:00 hod.

■ **17. 10. - Sláva W. A. Mozartovi.** Zahajovací koncert 26. sezony Festivalového orchestru Petra Macka. V programu zazní Korunovační mše a další skladby W. A. Mozarta,

M. Brucha a dalších skladatelů. Účinkují: Kvartet pěveckých sólistů hudebních divadel, Pražský mužský komorní sbor, Ženský pěvecký sbor Clavis Cordium, violoncellistka Dominika Hošková a další. Doprovází a spoluúčinkuje Festivalový orchestr Petra Macka, dirigent Jiří Štrunc. Městské divadlo Most, od 19:00 hod.

■ **19. 10. - Taneční večer pro seniory.** K tanci i poslechu hraje country skupina Karolína. Hotel Cascade Most, začátek v 16:00 hod.

■ **21. 10. - Past na myši.** Premiéra klasického příběhu slavné Agathy Christie. Do penzionu manželů Ralstonových přijíždějí první hosté a jeden z nich se chystá vraždit. A zahradník to asi nebude. Úprava a režie: Věra Herajtová. Hrají: Zita Benešová, Jan Beneš, Matyáš Procházka, Ivana Zajáčková, Otto Liška, Lilian Sarah Fischerová, Marcel Rošetzký a Jakub Koudela. Městské divadlo v Mostě, začátek v 19:30 hod.

■ **22. 10. - Zakončení kulturní sezony.** S letošní hlavní sezónou se rozloučí na zámku Červený Hrádek v Jirkově.

■ **22. 10. - The Most AUTO-SHOW #4.** Podzimní dny volných jízd pro automobilové nadšence. Pátý ročník oblíbené akce pro širokou veřejnost. Od 9:00 do 17:00 hodin si návštěvníci mohou užít podzimních volných jízd s vlastním autem po závodním okruhu, využít nabídky taxijízd v závodních speciálech nebo si pronajmout vůz Audi S3. Doprovodným programem ožije přilehlý polygon. Vstup a parkování tradičně zdarma.

■ **26. 10. - Koncert ke státnímu svátku.** Slavnostní koncert vokálního seskupení 4TET u příležitosti oslav státního svátku Dne vzniku samostatného československého státu. Součástí programu bude předání Ceny města Mostu za rok 2015. Městské divadlo Most, od 18:00 hod.

■ **28. 10. - Běh kolem jezera.** Zájemci mohou absolvovat malý závod na 4,5 km, hlavní závod má délku 11 km. Začátek prezence v 9:30 hod. před děkanským kostelem, kde je start a cíl závodu. Více informací na www.behjezeromost.cz.

■ **29. 10. - The Most RALLY #1 - Ralysprint Serie.** První ročník soutěže naváže na úspěch nultého ročníku z listopadu 2015, který byl rallyovou premiérou v uzavřeném

areálu autodromu a sousedního polygonu. Opakovat se bude také spanilá jízda městem a autogramiáda jezdců, a to v den před samotnými závody (28. října).

■ **8. 10. - Koncert kapel Walda Gang a Alkehol.** Vystoupení populárních kapel v pardubické Hobe music. Začátek ve 20:00 hodin, vstupné 280 Kč.

■ **9. 10. - 126. Velká pardubická s Českou pojišťovnou.** V Agrofert parku se uskuteční tradiční dostihové závody. Začátek v 11:00 hodin.

■ **13. 10. - Uršuloviny.** Zábavný celovečerní pořad nejen ve stylu stand up comedy s hlavní protagonistkou Uršulou Klukovou. DK Chvalčovice.

■ **13. 10. - Radúza s kapelou.** Kulturní dům Hronovic v Pardubicích hostí zpěvačku, multiinstrumentalistku a autorku hudby i textů. Začátek v 19:00 hod.

■ **21. 10. - Sto zvířat.** Populární kapela zavítá do pardubického Music clubu Žlutý pes. Začátek ve 20:00 hodin.

■ **21. 10. - Koncert Mig 21.** Populární skupina, v jejímž čele stojí zpěvák a herec Jiří Macháček, se představí v pardubickém ABC klubu. Začátek ve 20:00 hodin.

■ **22. 10. - Vinobraní.** Taneční zábava, hraje JEL-BAND. DK Chvalčovice, vstupné 130 Kč.

■ **22. 10. - Vinobraní.** Taneční zábava, hraje JEL-BAND. DK Chvalčovice, vstupné 130 Kč.

■ **22. 10. - Vinobraní.** Taneční zábava, hraje JEL-BAND. DK Chvalčovice, vstupné 130 Kč.

■ **22. 10. - Vinobraní.** Taneční zábava, hraje JEL-BAND. DK Chvalčovice, vstupné 130 Kč.

■ **22. 10. - Vinobraní.** Taneční zábava, hraje JEL-BAND. DK Chvalčovice, vstupné 130 Kč.

■ **22. 10. - Vinobraní.** Taneční zábava, hraje JEL-BAND. DK Chvalčovice, vstupné 130 Kč.

■ **22. 10. - Vinobraní.** Taneční zábava, hraje JEL-BAND. DK Chvalčovice, vstupné 130 Kč.

■ **8. 10. - Koncert kapel Walda Gang a Alkehol.** Vystoupení populárních kapel v pardubické Hobe music. Začátek ve 20:00 hodin, vstupné 280 Kč.

■ **9. 10. - 126. Velká pardubická s Českou pojišťovnou.** V Agrofert parku se uskuteční tradiční dostihové závody. Začátek v 11:00 hodin.

■ **13. 10. - Uršuloviny.** Zábavný celovečerní pořad nejen ve stylu stand up comedy s hlavní protagonistkou Uršulou Klukovou. DK Chvalčovice.

■ **13. 10. - Radúza s kapelou.** Kulturní dům Hronovic v Pardubicích hostí zpěvačku, multiinstrumentalistku a autorku hudby i textů. Začátek v 19:00 hod.

■ **21. 10. - Sto zvířat.** Populární kapela zavítá do pardubického Music clubu Žlutý pes. Začátek ve 20:00 hodin.

■ **21. 10. - Koncert Mig 21.** Populární skupina, v jejímž čele stojí zpěvák a herec Jiří Macháček, se představí v pardubickém ABC klubu. Začátek ve 20:00 hodin.

■ **22. 10. - Vinobraní.** Taneční zábava, hraje JEL-BAND. DK Chvalčovice, vstupné 130 Kč.

■ **22. 10. - Vinobraní.** Taneční zábava, hraje JEL-BAND. DK Chvalčovice, vstupné 130 Kč.

■ **22. 10. - Vinobraní.** Taneční zábava, hraje JEL-BAND. DK Chvalčovice, vstupné 130 Kč.

■ **22. 10. - Vinobraní.** Taneční zábava, hraje JEL-BAND. DK Chvalčovice, vstupné 130 Kč.

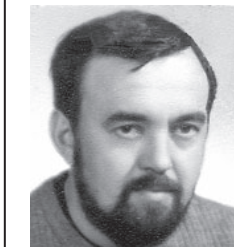
■ **22. 10. - Vinobraní.** Taneční zábava, hraje JEL-BAND. DK Chvalčovice, vstupné 130 Kč.

■ **22. 10. - Vinobraní.** Taneční zábava, hraje JEL-BAND. DK Chvalčovice, vstupné 130 Kč.

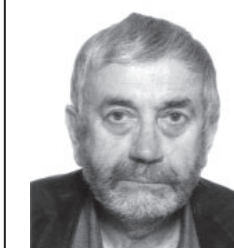
■ **22. 10. - Vinobraní.** Taneční zábava, hraje JEL-BAND. DK Chvalčovice, vstupné 130 Kč.

■ **22. 10. - Vinobraní.** Taneční zábava, hraje JEL-BAND. DK Chvalčovice, vstupné 130 Kč.

VZPOMÍNKA

V říjnu uplyne dlouhých 25 let od úmrtí pana **Jana Houšky**, pracovníka elektroúdržby dolu Jan Šverma v Holešicích. Věnujte mu spolu s námi vzpomínku. S úctou a láskou vzpomínají manželka Ilona s celou rodinou.

V listopadu vzpomene na pana **Františka Houška**, dlouholetého pracovníka dolu Jan Šverma v Holešicích, který před čtyřmi lety náhle zemřel. Děkujeme všem, kteří si na něj vzpomene. S úctou vzpomíná rodina Houšková.

INZERCE

Dlouhodobě pronajmu byt 0+2 v Mostě, v ulici Družstevní. Byt se nachází v 1. patře, je prázdný, má velký balkon s výhledem na rozlehlý park s dětským hřištěm – jižní strana. Dům se nachází v okrajové, klidné části města, je po celkové rekonstrukci, z větší části oplocen. Měsíční nájem 5 500 Kč, požadují kauci vy výši jednoho nájmu dopředu. Kontakt: 725 251 289.

POMŮCKA: ETTICH, KDOULE, KIRK, OLEÁT, PLŠÍK	ROZHL. A TEL. SPOL. FILIPIN	MORAVSKÝ ALKOHOLICKÝ NÁPOJ	TULÁK	☉	SŮL KYSELINY OLEJOVÉ	POSLAT (ANGL.)	☉	SNĚMOVNA LIDU	VLHKO	OPAK LICHÉ	☉	OTVOR	LIHOVAR	DIOVA DCERA
VÝZVA K TICHU				ZN. OSMIA							ANGL. LÁZNĚ			
MPZ BĚLORUSKA				FRANCOUZSKÝ ČLEN URČITÝ										
JEDN. EL. VODIVOSTI				DRITIT				AROMATICKÝ PLOD RŮŽOVÉ DŘEVINY						
☉	Tajenka (1.část)													STRUP
ÚPLNĚ VYPÍT	SPZ DOMAŽLIC													
OMOTAT					ŠALENÍ						PRVNÍ KAPITÁN ENTERPRISE			
☉	INIC. PROZAIKA KLÍMY			ZKR. DÉLKOVÉ MÍRY			TEN I ONEN				ZNAMENÍ ZVĚROKRUHU			
SPZ OLOMOUCE	POVZDECH			SPZ TEPLIC							ZN. MĚDI			
AGYPTSKÝ FARAÓN CHUFEV												ZKR. LETIŠTĚ AALBORG		
☉	ŽENSKÉ JMÉNO (29.8.)	ALŠOVY INICIÁLY											ZKR. LETIŠTĚ AALBORG	
BASKICKY A		KMOTRA											EVROPSKÝ STÁT (SLOVENSKY) ZLUTOHNĚDĚ BARVIVO	
Tajenka (3.část)														
EGYPTSKÁ PLOŠINA														
NORSKÝ MATEMATIK														
PÍSMENO I														
NUKLEOVÁ KYSELINA (ZKR.)														
SPISOVÁ ZNAČKA														

NAROZENINY

Životní jubilea zaměstnanců Czech Coal Power. Vedení společnosti jim přeje hodně zdraví a pracovních úspěchů do dalších let.

3. října
Zbyšek Klimpl – řidič silničních motorových vozidel

24. října
Antonín Mareš – řidič pracovních strojů

28. října
Jan Zuzčák – řidič pracovních strojů

V tajence vylučíte motto. Správné znění tajenky ze srpnových DN: Přes černé brýle nelze vidět růžově. Výhru získávají: **Michal Barna**, Vršanská uhelná; **Michal Uhlíř**, HBZS; **Anna Váľková**, Sev.en. Vylustěnou tajenku můžete zasílat na adresu: Vršanská uhelná a.s., redakce Důlní noviny, V. Řezáče 315, 434 67 Most nebo e-mailem: dulni.noviny@vuas.cz. Ze správných odpovědí vylosujeme tři výherce. Uveďte přesnou adresu pro případné doručení výhry.

Horníci na severu slavili svůj svátek

Oslavit Den horníků chodí zaměstnanci skupin Czech Coal a Severní energetická už tradičně na mostecký hipodrom. Berou s sebou i své rodinné příslušníky, protože z programu, který každoročně připravuje Sdružení odborových organizací skupiny Czech Coal, si vybere úplně každý. Pro nejmenší jsou tu pouťové atrakce, pro nejstarší dechovka, na velkém pódiu se střídají umělci zvukných jmen. Mezi ně letos patřili například Beatles Revival, kteří jako by slavné liverpoolské čtveřici z oka vypadli. Olga Lounová s kapelou rozparádila publikum všech věkových skupin a vrcholem večera bylo vystoupení Petry Janů se skupinou Amsterdam.

Hlavní tribuna byla zaplněná už od chvíle, kdy se otevřely brány hipodromu. Foto: (pim)

Pro nejmenší byly na hipodromu připravené pouťové atrakce i oblíbené jízdy na koních. Foto: (pim)

Petra Janů v Mostě předvedla, že nestárnou nejen její písničky, ale ani ona. Foto: (pim)

Na Dni horníků nemohl chybět tradiční guláš. Každá desetikoruna z jeho prodeje půjde na dobročinné účely. Foto: (pim)

Olga Lounová si pozvala na pódium malé tanečnický. Foto: (pim)